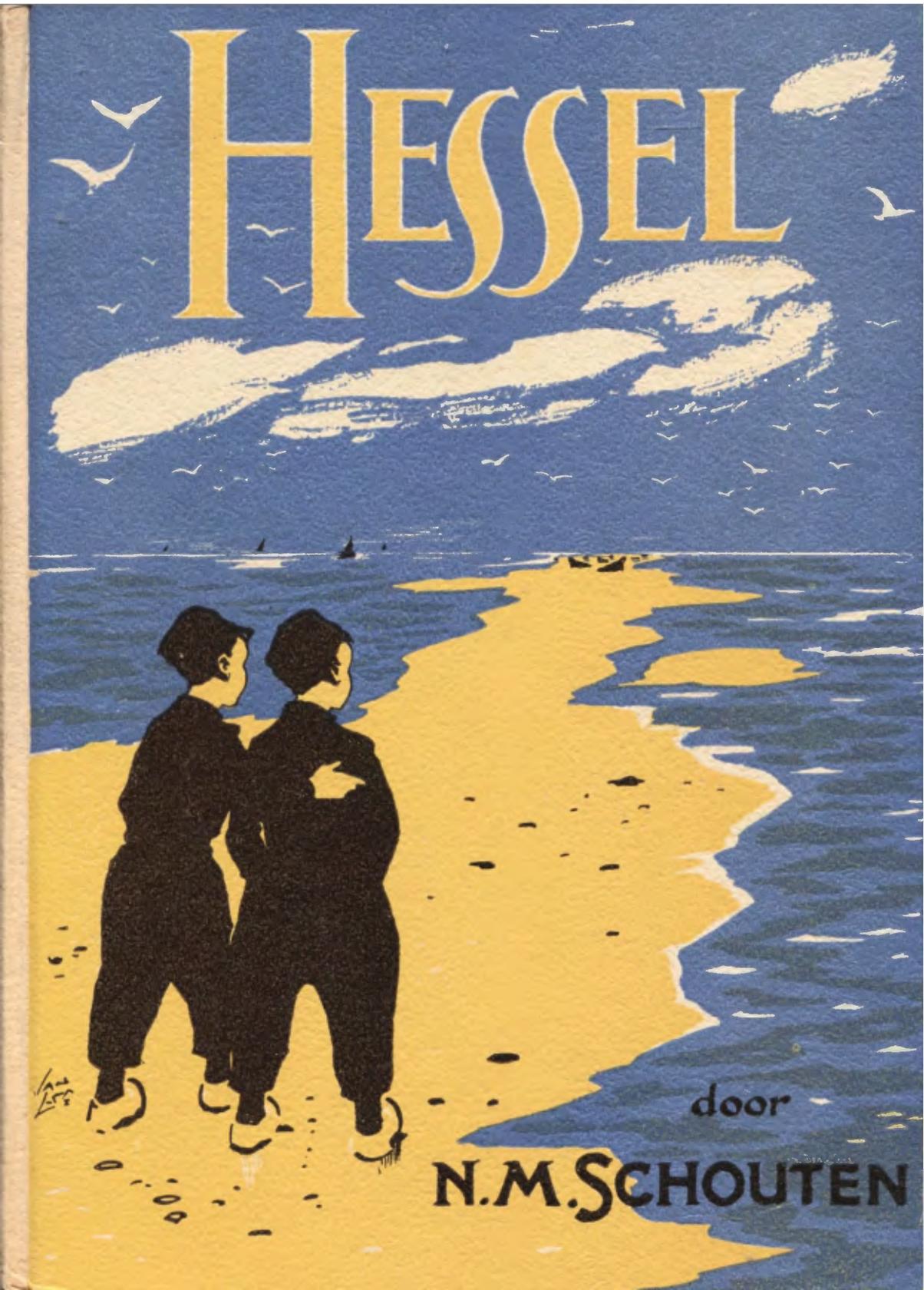

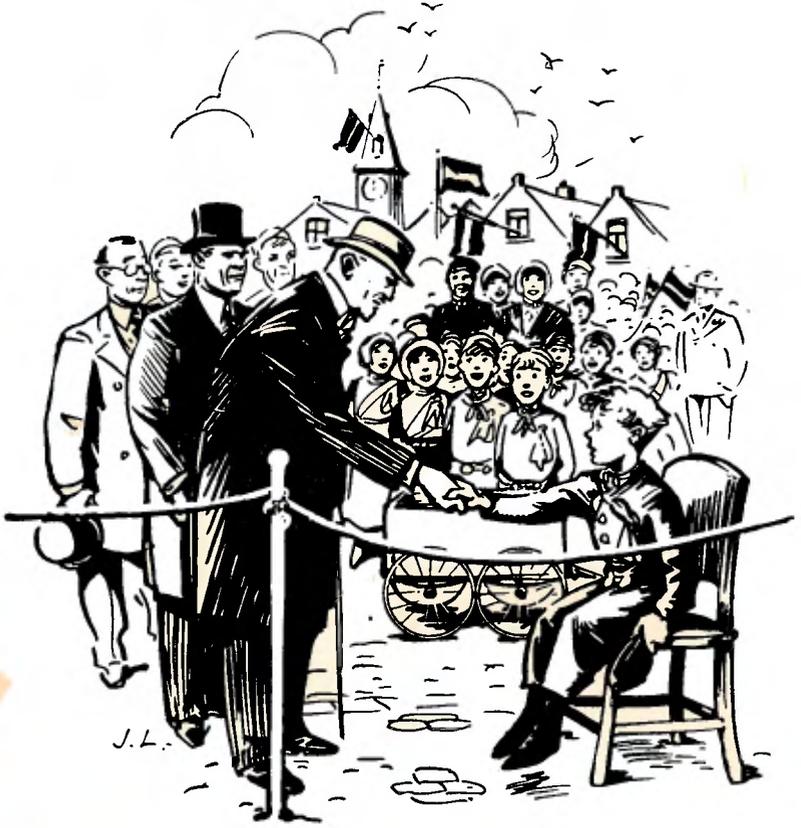
HESSEL

door

N.M. SCHOUTEN

HESSEL

ILLUSTRATIES VAN JAN LUTZ

HESEL

DOOR

N. M. SCHOUTEN

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

HOOFDSTUK I

Op de robbenvangst

O ver het wijde watervlak van de Zuiderzee waait uit het Westen een kalm briesje, waardoor onafzienbare rijen golven, vrolijk door de zomerzon beschenen, over elkaar buitelen. Maar middenin de Zuiderzee lopen duizenden kabbelende golven te pletter tegen het eiland Urk. Ze klotsen tegen de Berg, het hoogste gedeelte, daar waar de witte vuurtoren als een trouwe wachter waakt over het kleine eiland. Ook klotsen de golven tegen de palen, die het lage grasland, waar 's zomers het vee graast, tegen de hoge vloed moeten beschermen. En nu het deze morgen eb is, lopen ontelbare golven ook tegen de smalle zandbank (de Staart van Urk) vast, die enige honderden meters in grillige bochten aan de Noord-Oost kant van het eiland door de zee slingert. Als straks de vloed komt opzetten zal de zee er overheen stromen, dan zullen de golven vrij spel hebben. Niet altijd waait er zo'n kalm briesje als vandaag. Nee, nee, er steekt wel eens een storm op, die de golven groot en wild maakt, zodat ze in woeste vaart grommend over elkaar rollen. Met witte schuimkammen op hun kop beuken ze de Berg, waartegen ze toch lekker niets kunnen uitrichten. Zelfs niet als er een Noord-Wester storm opsteekt, die het Noordzee water door de gaten van de Waddeneilanden jaagt, waardoor de Zuiderzee onrustbarend stijgt. Wel kan het

water dan over de hele breedte van de palen stromen, zodat het zilte nat in razende vaart over het lage grasland golft. Verder kan het gelukkig nooit gaan. Het alles zo graag verslindende water moet zich tevreden stellen met het gemeenteweiland, want daar waar de huizen op het eiland gebouwd zijn is het eiland op zijn hoogst. Daar kan de zee nooit komen. De mensen wonen veilig op Urk, hoe het ook stormt en hoe grimmig de zee ook raast. Gaat de storm liggen en draait de wind, dan is na een week of drie het grasland weer helemaal droog. Maar geen wonder is het, dat na zo'n zout bad het gras er altijd armetierig bij staat. Hoeveel stormen er gewaaid hebben, Urk heeft eeuwen lang de kracht van de zee getrotseerd. Het ligt daar in de altijd durende deining van het rusteloze water, als een rots. Onwrikbaar.

Het dorp, badend in de ochtendzon is nog in zoete rust. Is het nog zó vroeg? Nee, hoor! Het is al half acht, maar je ziet nog geen mens op de weg. De Urkers houden (behalve de vissers) niet van vroeg opstaan. Het dorp lijkt wel uitgestorven. Zouden ze allemaal nog slapen? Nee, toch niet. Kijk maar! De deur van een klein huisje gaat open en een oud vrouwtje komt naar buiten. Ze heeft een rimpelig, maar vriendelijk gezicht. En toch. . . . als je goed oplet zie je dat ze een beetje bezorgd kijkt. Weet je hoe dat komt? De winter 1908—1909 is voor haar een moeilijke tijd geweest. Een half jaar geleden woonde ze nog in haar eigen huisje. Maar toen kwam opeens dat heel erge. Haar dochter was ziek geworden. . . . heel ernstig ziek. Dokter had gezegd, dat het typhus was. Toen waren ze allen erg geschrokken, want daaraan waren al zo heel veel Urkers gestorven. En binnen enkele dagen hadden Tunes, een jongen van vijftien —

Ester, een meisje van twaalf — en Hessel, een jongen van nog maar net tien jaar geen moeder meer. Een groot verdriet was in hun huisje geslopen. Maar toch, hoe groot het verdriet ook was, ze konden het dragen omdat ze geloofden, dat er niets buiten de wil van God gebeurt. Ze hebben het hoofd gebogen en gezegd: „Uw Wil geschiede.” En wat was het voor hen een grote troost, dat ze wisten, dat moeder nu bij de Here Jezus was, want moeder had geloofd, dat de Here Jezus in de zalige Kerstnacht is geboren, maar ook aan het kruis gestorven is om zondaren te redden van de eeuwige dood.

Maar wie zou, toen moeder er niet meer was, de zorg van het huisgezin op zich nemen? Als Ester wat ouder geweest was, had zij dat best kunnen doen. En een huishoudster kon er niet op overschieten. Vader had zelf wel een botter, maar de verdiensten waren de laatste tijd niet groot geweest en de onkosten van de botter en de netten waren hoog.

Misschien zou Bessien (grootmoeder) de taak van moeder voor de kinderen willen vervullen. Het zou voor haar wel niet meevallen, want ze was al oud, maar gelukkig nog kras. Als ze het wilde kon dat best. Ester is bijdehand, die zal haar flink helpen. Ook aan Tunes zal ze niet veel hoeven doen, die is al groot, hij vaart bij vader op de botter. Maar Hessel, zie je! Die is nog een kind. Om hem juist is Bessien bij hen in huis gekomen. Voor Hessel wilde ze een tweede moeder zijn. Hessel is haar troetelkind. Als je aan Hessel komt, kom je aan Bessien! Hessel, met zijn vrolijke blauwe kijkers en zijn blonde krullen, die altijd zo grappig onder zijn viltje (ronde muts) komen kijken, neemt in het hart van Bessien een grote plaats in. Zou dat komen omdat hij naar haar man vernoemd is? In elk geval: Hessel is Bessiens troetelkind.

Daar komt Bessien nu het huis uitlopen, met een zwart-berookte ketel in de hand. Ze loopt er mee door het hofje (tuintje) en spoedt zich naar de dorpspomp, die midden in de hoofdstraat staat. Als ze daar aangekomen is, zet ze de ketel onder de pomp en pakt met haar magere handen de zwengel beet en geeft er een ruk aan en dan golft er een brede straal welwater uit. Het grootste deel gulpt er naast, maar dat is niet erg, de ketel is toch vol. Met vlugge pasjes, waardoor haar muiltjes zo gezellig over de dorpsweg klikken, gaat ze met haar gevulde ketel naar huis. Ziezo, nu koffie zetten. Maar stil eens! Gisteravond heeft Hessel gezegd, dat hij met Tjalling naar het land zou gaan, als Tjalling's vader de koeien gaat melken. Daarom moet hij vroeg geroepen worden. Eerst heeft Bessien gezegd, dat ze het niet deed. Had hij nu vakantie van school om vroeg op te staan? Maar Hessel was niet van zijn plan af te brengen. Hij moest om kwart voor acht geroepen worden. Toen heeft Bessien er maar in toegestemd. Nu zal ze hem gaan roepen, maar Ester moet nog wat blijven slapen. Daarom klimt ze het laddertje van de zolder op, gaat vlak voor de bedstee staan waarin Hessel slaapt en roept met halve stem: „Hessel, opstaan, jongen! 't Is tijd!”

Er komt beweging onder de dekens. Hessel opent zijn ogen tot kleine spleetjes, want het daglicht doet hem pijn. Slaperig zegt hij: „Ik ben wakker, Bessien. Is het mooi weer?”

„Erg mooi, jongen. Het zonnetje schijnt. Zie je wel?”

Ja, Hessel ziet het. Maar slaperig ploft hij terug in de kussens. Bessien wacht even. Terwijl ze zo staat, valt haar oog op Hessels broek. Kijk nu eens aan! Een gat zo groot als een rijksdaalder! Zo kan de jongen hem niet aantrekken. Ze haalt de zilveren knopen (guldens) waarmee de broek wordt vastgeknoopt er uit, en bevestigt deze in een andere

ballonbroek. Ze gooit hem op Hessels slaperige snuit. „Rijs op, jongen!”

Nu schrikt hij wakker. Hij wipt de koets uit. Kleedt zich aan, haalt een natte doek over zijn gezicht en is, naar hij meent, reisvaardig.

„Moet je eerst niet een kop koffie?” vraagt Bessien bezorgd.

„Wel nee! Het water kookt nog niet.” Daar kan hij niet op wachten. En wip, Hessel gaat in een draf naar het huis van zijn vriend Tjalling. Hijgend komt hij daar aan. Hij zal de bakkerij maar ingaan. Daar is Nentjes, Tjallings vader vast wel aan het werk. En jawel, als Hessel de bakkerij binnenkomt, ziet hij Nentjes bezig de brand in de oven te steken. Tjalling staat er bij te kijken. Die is dus ook al present.

„Morgen, jelui,” groet Hessel.

„Wat ben jij vroeg op, jongen!” zegt Nentjes kwasi verwonderd. „Mijn bolletjes zijn nog niet gaar!”

Hessel lacht en geeft een rukje met zijn hoofd in de richting van Nentjes. „Ik moet geen bolletjes hebben, maar Tjalling en ik zouden met u mee naar het land, als u gaat melken!”

„Nou, jongen, dat heeft de tijd nog wel even, want jammer genoeg heb ik me verslapen. Het wordt vandaag wel half tien eer ik melken ga.”

Onderwijl stroopt Nentjes de mouwen van zijn bonte boeze-roen op en gaat met zijn sterke handen het deeg kneden.

„Jongens,” zegt Nentjes als hij even van de trog opkijkt, „jullie moeten die mand met turf vullen!”

Dat doen ze graag. Gediensstig pakken ze elk een oor van de mand beet en lopen er mee naar het turfhok.

„Wat zullen we na het melken doen?” vraagt Tjalling.

„Zullen we weer gaan pootje baden?”

„'k Weet niet,” zegt Hessel. „We moesten de Start vanoch-tend eens oplopen.”

„De Start?” vraagt Tjalling een beetje verbaasd.

„Ja, de Start,” herhaalt Hessel. „Ik wil de robben zo graag eens van dichtbij zien. Die liggen zich immers altijd zo lekker in het zonnetje te koesteren!”

Tjalling denkt even na. Het zou wel leuk wezen als je die glibberige beesten van vlakbij kon bekijken. „Zullen we het doen?” vraagt hij onzeker.

„Welja, 't is niks erg, hoor! Als ze jongen hebben dan”

„Dan nemen we er één mee naar huis,” vult Tjalling aan. In gedachten ziet hij zich met zo'n kleine lobbes op de armen door het dorp lopen.

„Wat zullen we dan een bekijk hebben.” En door zijn fantasie wordt hij een tikje baldadig. Hij smijt een turf zo hard in de mand, dat die er in dezelfde vaart weer uitketst.

„Ik heb er zin in,” verkneukelt Hessel zich.

Al pratend is de mand gevuld. Een kop er boven op. Jonge, jonge, wat is die mand zwaar, maar het zijn Hollandse jongens. Ze sjoeren de vracht meer slepend dan dragend de bakkerij binnen.

„Sterke kerels,” lacht Nentjes. „Jullie hebben een warm bolletje verdiend. Of lusten jullie dat niet?”

„Wel twee,” zegt Tjalling.

„We zullen zien hoe flink jullie me helpen. Nu maar platen smeren, jongens.”

Dat is een kolfje naar hun hand. Met een vette olielap wrijven ze over de platen, waardoor deze zwart glimmen. Nentjes legt de bolletjes er op en nu mag Hessel op elk bolletje met een kwast een strekje olie geven, waardoor ze, als ze gaar zijn, een glad, glimmend, bruin broodje zullen worden. De platen schiet Nentjes één voor één in de oven en een kwartier later liggen de bolletjes dampend op de werktafel.

„Jannetje,” roept Nentjes. „Kom hier met je mand, dan kan je „omme lopen” (enkele vaste klanten brood brengen).” Daar komt Jannetje al aan met haar hengselmandje. Veertig gloeiende broodjes legt ze voorzichtig in de korf en gaat gauw haar klanten bedienen, dan kunnen die als ze het willen een warm broodje bij het ontbijt nemen.

Intussen komt Evert, een broertje van Tjalling, in de bakkerij en als hij Hessel en Tjalling ziet, zegt hij: „Ik ga ook mee naar het land.”

„Mij best,” zegt Tjalling. „Maar na het melken gaan Hessel en ik naar het strandje achter de palen.”

„Mag ik ook mee?”

„Van mij wel. Van jou ook, Hessel?”

Ja, knikt Hessel. „Ik zou niet weten waarom niet.” Maar inwendig vindt Hessel het bar vervelend dat die „kiendop” meegaat. Want die jongen durft vast niet mee de Start op. Evert daarentegen glundert van de pret. Hij mag met die grote jongens mee. Nieuwsgierig vraagt hij: „Wat gaan jullie daar doen?”

Met een: „Dat zal je wel zien,” scheidt Tjalling hem af.

Meteen roept Nentjes dat ze in de kamer moeten komen. Daar staan de warme bolletjes al beboterd op tafel.

Na het broodeten gaan ze in optocht naar het land. Vader met een juk waaraan twee houten melkemmern bingelen op de schouder, gaat voorop. Tjalling en Hessel elk met een oudbakken brood onder de arm. En een eindje achteraan komt Evert aansukkelen. Die torst ook een oud brood. Die broden zijn zoveel als krachtvoer voor het vee. Het gras staat niet hoog, want het heeft in de afgelopen winter veertien dagen onder water gestaan. Bovendien grazen er ruim tachtig koeien plus dertig schapen en drie paarden, zodat er voor de dieren niet veel te eten valt.

Telkens is het voor Hessel als hij mee te melken gaat een feest, als Nentjes straks zijn koeien bij de naam roept en als dan zijn Jannetje, Lubbetje en Marretje bij het horen van hun naam tussen de andere koeien uit komen lopen.

Haastig loopt Tjalling naar het hek om dat te openen, dan kunnen vader, Hessel en Evert het land oplopen. Gauw doet hij het dicht, anders zouden een paar schapen het dorp in kunnen lopen. Nentjes zet de emmers neer en roept zo hard hij kan: „Jannetje, Marretje, Lubbetje, kom dan! Kom, Jannetje!”

Een paar koeien, die zowat vijfhonderd meter ver in het land lopen, heffen de kop op, turen met grote koeienogen in de richting vanwaar ze het zo bekende geluid horen. Nog één keer roept Nentjes en dan komen er drie koeien aanstappen.

„Die drie hebben het gehoord!” zegt Nentjes voldaan.

„Leuk, dat ze u zo goed kennen,” verwondert Hessel zich.

„Ja, jongen, dat is geen nieuws. Jesaja zegt al, dat de os de stem van zijn bezitter kent, en zo is het hier ook.”

Weer roept Nentjes een paar van zijn dieren bij de naam en even later staan zijn vijf koeien in een kring om hen heen. Ze besnuffelen de baas aan alle kanten. Het brood, dat de jongens meegenomen hebben, verdeelt Nentjes zo eerlijk mogelijk onder de schijnbaar niet te verzadigen beesten. In een oogwenk hebben ze het brood op. Dan blijven ze alle vijf wachten totdat ze om beurten gemolken zijn.

Intussen komen de andere eigenaren van het vee op het land. Allen roepen hun koeien bij de naam en elke koe gaat naar zijn eigen baas. Breggien, van Jan van Hilletje, komt met een schaalte waarin ze een korstje brood heeft, het land op en met beverige stem roept ze: Kom Breggien, kom gauw!” Blatend komt een oud schaap op haar aantrippe-

len, dat dan de kop zacht langs haar hand schuift. Breggien geeft het korstje brood aan haar schaap en gaat het dier melken.

„Ziezo, jongens, dat werk zit er weer op!” zegt Nentjes.

„Gaan jullie mee naar huis?”

„Nee, toate,” (vader) zegt Tjalling. „We gaan naar het strandje achter de palen.”

„En Evert? Ga jij met mij mee?”

„Ik mag met hen mee.”

„Zelf maar weten. Tjalling, pas goed op je broertje.”

„Ja, toate,” belooft Tjalling.

Nentjes buigt zich voorover om de haken van het juk aan de emmers te kunnen slaan en voor hij zich opricht vermaant hij: „Denk er aan, geen katekwaad uithalen. En jullie weet: Als de boot aan de wal ligt, staat de kost op tafel.”

De boot komt eerst om halftwee aan, dan zijn ze allang thuis, denken de jongens.

Vader Nentjes koerst met de boordevolle emmers aan het juk naar het dorp en de drie jongens lopen tussen het zwartbonte vee door in de richting van het Top.

„Weet jij van wie die rooie is, Hessel?” vraagt Tjalling, terwijl hij naar een roodbonte koe wijst.

Dat kan Hessel met geen mogelijkheid benaderen. Als hij aan hem had gevraagd: „Van wie is de botter met een vierkante bruine lap op het witte zeil?” dan had hij meteen wel kunnen zeggen, dat het die van Jan van Fokke Post was.

„Die rooie is van Meindert Kramer, en die zwarte daar, met die witte voeten ook,” zegt Tjalling triomfantelijk. „Jij weet ook niet veel, zeg!” Al pratend komen ze bij het eind (Het Top) van het land aan. Wel een keer of vier heeft Evert geprobeerd aan de weet te komen wat ze toch achter

de palen wilden uitkuren, maar ze zeiden telkens: „Dat zul je wel zien.”

Nu moeten ze over de palen heen. Maar Tjalling weet, dat er hier in de buurt een paal tussen uit is geraakt. Daar kunnen ze gemakkelijk door heen kruipen. Daar is het gat al. Tjalling is de eerste die er zich tussen door wringt en de andere twee volgen hem dadelijk. Daar staan ze dan op het smalle strookje strand en voor hun voeten breken de golven op het met schelpen bezaaide zand.

Heel ver weg zien ze enkele botters zeilen en langzaam kruipt een sleep diep geladen tjalken op De Lemmer aan. „Ik wou, dat ik op die sleepboot zat,” wenst Evert. „Dan zou ik lekker varen.”

„Maar ik zou liever op de Havelaar zitten, dan ging ik fijn naar Enkhuizen,” vindt Tjalling.

„En ik op geen van tweeën,” zegt Hessel. „Geef mij maar een botter. Niet zo’n kleintje als daar zeilt, maar een grote zoals vader heeft, en dan niet op de Zuiderzee maar op de Noordzee. Een week lang niet anders zien dan lucht en water, dat is pas echt. Nog twee jaar, dan kom ik van school en dan ga ik met vader en Tunes mee.”

Hessels ogen schitteren van blijdschap. Het zal wel leuk wezen, vindt Tjalling, maar toch is hij liever in de bakkerij dan op zee. Maar nu gaan ze op de robbenjacht.

Tjalling vindt, dat ze nu wel aan Evert kunnen vertellen, wat ze gaan doen.

„We gaan de Start op, Evert. Durf je ook mee?”

„Wat heb je daar nu aan?”

„Genoeg! We gaan een paar jonge robben vangen.”

„Willen jullie helemaal naar het eind van de Start?” Evert vindt het erg gewaagd. De robben kan je met het blote oog niet eens zien liggen. Zó ver zijn ze weg. Hij durft niet best,

maar hij durft ook niet tegen de jongens zeggen, dat hij niet mee wil. Daarom zegt hij, dapper met zijn mond, maar met een bang hartje: „Ik ga met jullie mee.”

„'t Is ook niks erg,” zegt Tjalling grootdoenerig. En meteen loopt hij een paar stappen de Start op. Hessel gaat hem achterna en voorzichtig, alsof hij op iets breekbaars zal trappen, volgt Evert. De twee vorsten vinden het niet erg, maar Evert, de kleinste, ziet van links en rechts ontelbare rijen golven op hem aanrollen. Als ze hem omver spoelen! Hij maakt zich echt bang, waardoor hij bijna zijn evenwicht verliest.

„Ik ga terug,” schreeuwt hij.

Geschrokken en boos blijven de twee anderen staan.

„Wat kinderachtig,” moppert Tjalling.

Wat moet dat nu? Moeten Hessel en hij nu ook terugkeren? Dat nooit! Tjalling weet wat. Hij zal niet op Evert schelden, maar hem paaien. Poeslief zegt hij: „Weet je wat je moest doen, Evert? Blijf jij op het strandje wachten tot we met de jonge robben terugkomen, dan gaan we met z'n drieën naar huis. Goed?”

Evert vindt het wel best. Hij draait zich om en loopt onzeker terug naar het strand.

Tjalling en Hessel ogen hem na. Zo, die is goed en wel aan land. Nu gaan zij, de twee robbenjagers verder. Het is maar beter ook, dat Evert niet mee is, vindt Hessel; er was niets van terechtgekomen.

Ze lopen vastberaden door. Netjes achter elkaar.

Ze turen steeds naar het smalle pad waarover ze lopen. Eén misstap, en ze zouden in zee rollen. Naar één punt kijken ze, en dat is het smalle strand. De golfjes, die zonder ophouden tegen de Start klotsen, proberen er over heen te springen, maar dat kan lekker niet, de Start ligt te hoog.

Maar toch. . . . toch maakt dat beweeglijke water Hessel en Tjalling ook een beetje onrustig. Maar dat verbergen ze voor elkaar.

Het is net of Tjalling telkens vaders stem hoort: „Geen kattekwaad uithalen. En goed op Evert passen.” Nu, Evert zit veilig aan het strand met schelpen te spelen. Maar hij, Tjalling doet iets, dat gevaarlijk is. . . . Hè, je zou een beetje bang worden. Niet zeuren, nu! Hessel zou hem uitlachen.

En Hessel? Die loopt te piekeren: Nu moest Bessien me hier eens zien lopen. Wat zou ze bang zijn. Ze zou gillen: „Hessel, ondeugende jongen, kom hier, zeg ik je!” Wat een vervelende gedachte, ze ziet het immers niet. Bessien weet niet, dat hij hier loopt. Geen mens weet het. Niemand! Maar hij wil niet langer denken, maar praten. Praten tegen Tjalling, dan vergeet hij die vervelende gedachte. Om maar wat te zeggen, begint hij: „Als we een jonge rob te pakken krijgen, nemen we hem mee naar huis.”

„Dat is nogal glad,” zegt Tjalling. „Daar gaan we toch de Start voor op.”

Hessel weet niets meer te zeggen. Zwijgend gaan ze verder. Maar opeens blijft Tjalling staan en zegt: „Ik zie robben liggen. Zie je wel?” Hij wijst met zijn vinger in de richting waar hij iets meent te zien.

„Daar, Hessel. Kijk eens langs mijn hand!”

Hessel tuurt scherp. „Ja, ik zie ze ook. We schieten lekker op.”

Nu zullen ze voorzichtig doen. Want als de robben onraad horen zijn ze zo vertrokken. Nu wordt het echt. De gedachte aan de robben vervult nu hun hoofd. Ze wennen aan de eenzaamheid en aan het klotsende water. Ze vinden het niets erg meer. Wat waren ze daarnet toch kinderachtig.

Ook dat zeggen ze niet tegen elkaar, ze vinden zichzelf nu flinke jongens. Ze zeggen geen woord en lopen op hun tenen. Onhoorbaar lopen ze. Voorzichtig en behoedzaam gaan ze verder. . . . Steeds verder. . . .

Nu zien ze duidelijk de dikke, zwartglimmende lijven van de schijnbaar levenloze robben. Maar ze zijn toch springlevend, dat weten de jongens maar al te goed. Het zou heus geen wonder zijn, als die robben al gemerkt hadden, dat er onraad op de kust was, want al zijn ze dik en log en schijnbaar oliedom, toch zijn ze bijna nooit te bereiken. Juist op het laatste ogenblik schuifelen ze naar het water, duiken onder, en je grijpt er naast. Maar de jongens zullen die robben nú eens verschalken. Ze zullen stil en voorzichtig doen. Fluisterend zegt Tjalling: „Nu gaan we kruipen. Langzaam, hoor! We hebben de tijd. Het is nog lang geen half twee.” Hessel knikt. Wel ja, ze hebben de tijd.

Op handen en voeten kruipen ze vooruit. Hun buik schuurt over het zand. Wat echt, zo'n robbenjacht! Voorzichtig... onhoorbaar sluipen. . . . telkens loeren. . . . hun prooi zal hun niet ontgaan. . . . Ze komen bijna niet vooruit op deze manier, maar zo is het juist echt. . . . ze zijn jagers. . . . ze hebben wel geen geweer, maar dat hoeft niet, want zij willen de robben niet doodschieten, maar levend mee naar huis nemen. Dan brengen ze hem zelf naar de Dierentuin in Amsterdam. Dan staat er de andere week een foto van Hessel en Tjalling in de kranten, met onderschrift: Twee robbenvangsters. De directeur van Artis zal hen feliciteren. . . . Nee maar, dat moet en zal. . . .

Voorzichtig. Hè, nu kraakt zo'n akelig zeeschelpje onder Tjallings knie. . . . Ze rusten even en loeren naar hun zo vurig begeerde prooi. Tjalling telt vijf, maar Hessel wel zes robben.

Hè, hè, van dat kruipen word je moe en warm. Ze zweten er van, maar dat is helemaal niet erg. Laat het zonnetje maar schijnen. Nu weer even rusten, dan weer verder slui- pen. . . . heel langzaam. . . . heel voorzichtig. . . . heel stil verder. Dan weer rusten. Zweet afdrogen en loeren. . . . Wat zijn ze nu dicht bij hun doel. Nog nooit in hun leven hebben ze robben van zo dichtbij gezien. De robben merken niets. . . . Hun lijven gaan regelmatig op en neer door het diepe ademhalen. Wat zijn het een grappige, mollige dik- zakken. . . .

In de ogen van de jongens dansen lichtjes van stille pret. Weer kruipen ze verder. . . . Maar wat wordt die strook zand hier smal! Zouden de jongens dat niet merken? Het schijnt van niet. Ze kijken alleen maar naar het eind van de Start. Daar moeten ze heen. . . . Opeens klotst er een brutaal golfje tegen Hessels knie. Kruipt hij nu zo scheef? Dek- sels wat is het hier smal. Wordt het hier nu zo smal? Of. . . . of loopt de vloed? Tjalling voelt dat zijn rechterhand in het water komt. 't Wordt hier krappe sokken, denkt hij. En meteen wordt hij door Hessel aan zijn buis getrokken. Hij kijkt om en ziet een paar angstige ogen van Hessel. Die zegt: „De vloed komt op!” Hij vergeet te fluisteren. Zijn stem slaat over van angst.

„Sufferd,” scheldt Tjalling. „Daar gaan de robben nu!” Dat ziet Hessel ook wel, dat de zo begeerde buit onhoor- baar in het water duikelt. Dat is hèm een zorg. Hij wil terug en liefst zo vlug mogelijk. Aanstonds komt de Start hele- maal onder water te staan.

„Zie je niet, dat de vloed op komt zetten,” zegt Hessel ver- wijtend.

„Ik ga naar huis, wat jij wilt doen moet je zelf maar weten.” Nu ziet Tjalling het gevaar ook. Weg is zijn boosheid. Die

is met de robben ondergedoken. Maar de vloed brengt een angstig gevoel er voor in de plaats. De strook zand is misschien nog twintig centimeter breed. Ze piekeren niet langer. Terug naar huis. Wat ligt Urk ontzettend ver. Ze kunnen Evert niet eens meer op het strand zien zitten. Wat zijn ze ver gegaan! Het is voor hun gevoel of Urk onbereikbaar is. Overal het beweeglijke water, dat tegen hun klompen klotst. Ze gaan op een drafje lopen. Naar huis. . . . Naar huis willen ze. Ze verlangen er naar veilig en wel thuis te zijn. Het water stijgt steeds. . . . Vrolijk buitelen de golfjes over elkaar, maar de jongens gaan terug, in een sukkel-drafje met angstige gezichten.

Pats, daar struikelt Tjalling. Gelukkig steekt hij zijn handen uit en daardoor zijn de mouwen van zijn buis alleen maar nat geworden. Toch is het beter langzaam te lopen; als zo iets nog eens gebeurt, zou je zo in de diepte kunnen verdwijnen! Je moet maar naast zo'n smalle zandrug terecht komen.

Langzaam gaan ze nu verder; want het wordt steeds gevaarlijker. Benepen vraagt Tjalling: „Zouden we het nog halen?”

„Ik denk van wel,” bemoedigt Hessel zijn vriend. Maar als je diep in zijn hart kijkt zie je, dat daar felle onrust klopt. Hij denkt aan Bessien. Als zij eens wist, dat hij nu in zo'n groot gevaar verkeert. . . . Gelukkig weet zij het niet. . . . Als ze op tijd thuis komen, komt ze het nooit aan de weet. . . . Maar dat water, dat wilde water; als ze niet verder kunnen, komt Bessien het wèl te weten.

Het zandpad kunnen ze niet meer zien. De Start staat nu helemaal onder water. Ze durven niet verder lopen. Daar staan ze nu midden in de Zuiderzee op een smalle zand-

plaat, die onder water staat. Vlak er naast zijn diepe, gril-
lige kuilen.

Vader heeft verteld, dat heel, heel vroeger, toen er nog geen
haven was, de bidders in de kom van de Start aanlegden.
Bidders. . . . Is er één in de buurt? Welnee! Ver, heel ver
weg hobbelen de vaartuigen. Kijk nu eens! De golven spoe-
len over hun klompen. Daar staan de robbenjagers nu. Ze
kunnen vóór- noch achteruit. Eén ding kunnen ze doen en
dat is rustig wachten tot de eb komt, en dat duurt eventjes
zes uur. Zes uur met je voeten, en misschien aanstonds wel
tot aan je knieën in het stromende water staan, is dadelijk
geen pretje. Het is niet vol te houden, maar toch zal het
moeten. Tjalling doet in zijn angst een paar stappen, maar
als hij plotseling met zijn rechterbeen tot aan zijn knie in
het water wegzakt, blijft hij als een standbeeld staan. Wat
zijn ze toch begonnen! In hoofd en hart van Tjalling en
Hessel woelen angstige gedachten en spijt niet weinig. Over
hun klompen rollen de golven, die hun vrolijk spel spelen.
't Is of ze het prettig vinden om tegen de bibberende benen
van de jongens aan te spoelen.

HOOFDSTUK II

Op zoek naar de robbenjagers

Vlak voor het huis waar Ester woont is ze met haar vriendinnetje, Marretje Weerstand, aan het knikkeren. Ze doen het met knopen, want op Urk weet men niet wat knikkers zijn. Ester is goed in 't zin. Ze wint zo lekker! Opeens hoort ze Bessien roepen: „Ester!”

Even van haar spel opkijkend zegt ze: „Wat is er, Bessien?” „Loop gauw naar Nentjes en kijk eens waar Hessel blijft. 't Is al twaalf uur en hij is nog niet thuis.”

„Kan het straks niet? Ik ben zo lekker aan het spelen.”

„Niet straks. Dadelijk!” zegt Bessien gebiedend. „Moet ik soms zelf gaan?”

Ester kijkt vragend naar Marretje. Zou ze meewillen?

„Ik ga met je mee,” zegt Marretje toeschietelijk.

De knopen, die nog in het kuiltje liggen, rapen ze op, delen die eerlijk en gaan dan gearmd naar Nentjes.

Daar horen ze, dat Hessel met Tjalling en Evert na het melken, ongeveer half elf, naar het strandje zijn gegaan, maar Nentjes denkt, dat de jongens wel gauw thuis zullen komen. Opgewekt vertellen ze het aan Bessien, maar deze is er niet zo erg over tevreden. Het maakt haar juist nog bezorgder. Naar het strandje? Als ze daar eens één uur aan het pootje baden zijn, is het mooie er glad af. Ester en Marretje moesten maar eens in de richting van het strandje gaan kijken en als ze Hessel daar zien, moeten ze zeggen, dat hij dadelijk thuis moet komen. 't Is wel een wandeling van ruim een half uur, maar Marretje gaat mee. Ze laat Ester niet in de steek. En misschien komen ze de jongens onderweg wel tegen, dan hoeven ze dat hele eind niet eens te lopen. Als ze

een stuk het land opgelopen zijn, zien ze kleine Evert Nentjes hard aan komen lopen.

Ze wachten hem op, en als hij op een kleine afstand is, vraagt Ester: „Waar zijn Hessel en Tjalling?”

„Die staan op de Start,” brengt Evert hijgend uit. „De vloed is opgekomen. Nu staan ze midden in zee.”

„Staan ze in zee?” herhaalt Ester ongelovig, in de hoop, dat het niet waar zal zijn. „Zijn ze de Start opgegaan?”

't Is alles zo ongerijmd in Esters ogen. Wie gaat er nu de Start op!

Evert moet maar eens precies vertellen hoe alles gegaan is. Dan moeten ze goed luisteren. Hij, Evert, zou met de jongens mee, want ze zouden een jonge rob vangen. Hij zelf is maar een klein stukje de Start opgegaan, omdat hij niet verder durfde. Hij zou, totdat de jongens met een „jonkie” terugkwamen, zolang schelpjes zoeken gaan. Toen de jongens heel dicht bij de robben waren, begon de vloed te lopen en dat ging zo vlug, dat de hele Start onder water stond eer de jongens er af waren. Zo is het gekomen, dat de jongens midden in zee stonden.

Dat is erg!

„Zouden ze kunnen verdrinken?” vraagt Ester angstig.

„Wat moeten we doen?”

„We gaan naar mijn huis,” zegt Marretje. „Mijn toate is thuis. Die weet wel raad.”

Op een holletje gaan ze met z'n drieën terug naar het dorp. Bij de zeilmakerij gaat Evert links af, hij zal z'n vader waarschuwen.

„Vraag maar of jouw toate bij ons komt,” roept Marretje hem achterna. En Ester voegt er nog gauw bij: „Nog niets aan mijn Bessien vertellen, hoor!”

Als de meisjes bij Marretje de huisdeur openen, zien ze al

aan de klompen, die in het portaaltje staan, dat vader thuis is.

Ze vertellen hem hortend en stotend wat er gebeurd is.

„Hoe kunnen die jongens dat uithalen,” zegt Weerstand verbaasd. En hij vervolgt met een boze rimpel boven zijn ogen: „Nu moeten wij maar weer zien, hoe we die deugnieten er af krijgen. Nentjes komt toch hierheen, hè?”

„Ja, toate. . . . O, kijk, daar is hij al.”

„Wat hebben die jongens nu toch uitgehaald, Weerstand,” begint Nentjes bezorgd. „Weet jij raad?”

„We zullen ze er met een vlet af moeten halen. Er ligt vast wel een rociboot in de haven en die zullen we er maar ongevraagd, en dus ongeweigerd voor gebruiken.”

„Goed!” beaamt Nentjes.

„Ik zal eerst een touw van de zolder halen,” zegt Weerstand, terwijl hij meteen de trap oploopt. „Dat konden we wel eens moeten gebruiken.” Met een lang stevig touw in de handen komt hij beneden en schiet in zijn klompen.

„Mogen we ook mee?” vraagt Marretje.

„Dat hangt er van af, welke vlet we kunnen nemen,” antwoordt Weerstand.

„Ga maar mee naar de haven, dan zullen we wel zien hoe het loopt.”

In looppas gaan ze achter elkaar door de nauwe gangetjes om zo gauw mogelijk aan de haven te komen. Daar kijkt Weerstand speurend rond. De éne vlet is te lomp, de andere te klein. Dan liggen er weer geen riemen in. Wacht! Dat is een geschikte boot. Het is de vlet van Klaas Kramer, weet Weerstand. Nu, die zal het wel goed vinden. Hij wipt er tenminste alvast maar in, en de meisjes springen hem na. Nentjes peutert het touw los en gaat ook aan boord.

De mannen gaan naast elkaar op de middelste bank zitten.

De riemen steken ze in de dollen en met gelijke slag roeien ze de haven uit. De meisjes achterop vinden zo'n tochtje toch wel leuk.

De vlet gaat er vrij vlug vandoor. Zo zullen ze gauw bij de jongens zijn. Maar buiten de haven is de gang er uit.

„We gaan tegen stroom in, Nentjes,” zegt Weerstand. „'t Gaat zwaar, hè!”

Terwijl Nentjes een stevige ruk aan de riem geeft knikt hij ja.

De golven klotsen tegen de voorsteven, waardoor de vlet gezellig begint te deinen. Als ze een poosje in Noord-Oostelijke richting hebben geroeid, keert Weerstand zich half om en tuurt met zijn scherpe vissermansogen over het wijde, golvende watervlak.

Midden in zee ziet hij twee zwarte strepen. Dat zijn de deugnieten. Hij laat de riem los en gaat staan.

„Daar heb je de rakkers,” zegt hij, en wijst in de richting waar de jongens staan. Nentjes en de meisjes willen het ook zien.

„Wat eng!” zegt Ester.

„Wat zullen ze bang zijn!” Marretje rilt er van.

„Reken er op, dat ze in hun rikke-tik zitten,” zegt Weerstand. „'t Is ook lang geen gekheid. Als ze duizelig worden rollen ze vast en zeker om. Maar ze houden zich flink, hoe dom ze ook gedaan hebben.”

„Hoever staan ze zowat?” vraagt Nentjes.

„Halverwegen, denk ik.”

Met gelijke slag tornen ze dan weer tegen de sterke stroom in. Nentjes zet de tanden op elkaar. Wat beginnen zijn handen te prikkelen. Roeien is een ongewoon werk voor hem. Zweedroppels parelen op zijn bol, rood gezicht.

„Haal op, gelijk!” neuriet Weerstand af en toe.

Die heeft gemakkelijk praten. Hij moest de handen van Nentjes eens kunnen voelen. Dat zal wel op blaren uitlopen. Hindert niet. Laat die handen maar gloeien. De jongens moeten gered worden. Als ze hun evenwicht verliezen, dan.... Nentjes moet er niet aan denken. Marretje en Ester houden de jongens in het oog. Wat zijn ze nu al dicht

bij hen. Als ze hard schreeuwen kunnen de jongens hen best horen. Maar ze doen geen mond open, want ze weten niet wát ze moeten roepen.

Bons! De vlet loopt aan de grond. Ze kunnen niet verder. Weerstand neemt eens poolshoogte. Hier zijn ze nog te ver van de jongens af. Ze moeten even Zuidelijker roeien, dan komen ze dichterbij hen. Weer slaan de riemen door de golven.

„Kom toch, toate,” huilt Tjalling, en „Help, help,” roept Hessel.

„Bedaar maar, we komen wel!”

Even later loopt de vlet voor de tweede maal aan de grond. Nu zijn ze ongeveer vijf meter van de plek waar de jongens staan. Nentjes moet steeds blijven roeien, zegt Weerstand, anders zou de vloed de boot kunnen losslaan.

Met het touw in de hand loopt Weerstand naar de voorsteven. Het ene eind ervan houdt hij stevig in zijn linkerhand, en met de rechter werpt hij het andere eind in de richting van de jongens.

Het zoekt door de lucht, en vier jongenshanden grijpen naar het touw, dat redding zal brengen. Hessel heeft het te pakken. Krampachtig houdt hij het vast. Tjalling grijpt er ook naar. Zo staan ze beiden met het touw in de handen.

„Houdt vast, jongens,” zegt Weerstand. „En loop naar de vlet. Als jullie soms kopje onder gaan, trek ik jullie wel weer boven.”

Eerst doet Hessel een paar stappen en dan volgt Tjalling. Langzaam waden ze door het water, dat nu tot aan hun middel reikt. Plons! Tjalling zakt tot zijn schouders in het water en op hetzelfde moment zie je ook alleen Hessels hoofd nog maar.

„Loop door,” schreeuwt Weerstand. Na een paar stappen

staan ze weer tot hun middel in het water en als ze vlak bij de vlet zijn, reikt het maar tot aan hun knieën. Weerstand pakt Hessel bij zijn buis en sjort hem binnen boord. Dat is er één! Nu nummer twee!

Tjalling probeert al zelf in de vlet te klimmen, maar het gelukt hem niet, want zijn kleren zijn zo zwaar van het water.

„Wacht maar! Ik zal je bijlichten.” Weerstand grijpt hem bij zijn ballonbroek en dan is robbenjager nummer twee ook in veiligheid.

„Blijf maar voorin zitten, anders maken jullie de vlet helemaal kletsnat,” vermaant Weerstand.

Ineengedoken, als een paar schuwe vogels, zitten de jongens dicht naast elkaar, op de voorsteven.

Nentjes keert zich om en zegt streng: „Jullie hebben eigenlijk een flink pak slaag verdiend. Maar op 't ogenblik hebben jullie al narigheid genoeg gehad, dus zal ik het maar niet doen. Nu moet jullie niet meteen denken, dat jullie je straf hiermee te pakken hebt, want om te beginnen kom jij deze week de deur niet uit, hoor Tjalling. En Hessel, met jou zal je Bessien wel afrekenen. Jullie moest je schamen! Ik geloof niet, dat er één Urker jongen zo dwaas zou zijn, om zonder op het getij te letten de Start op te gaan.”

De jongens durven niets terug zeggen. Ze weten best, dat ze ondeugend geweest zijn. Straf hebben ze verdiend, en dat willen ze dragen ook. Ze zijn zó blij en dankbaar, dat ze niet meer in die wilde golven staan, dat zelfs de zwaarste straf hen niet erg zou lijken.

De vlet gaat er lekker van door, nu ze het voor stroom hebben. Weerstand vindt, dat Nentjes nu niet meer hoeft te roeien. Hij zelf kan het nu best alleen af. Nentjes heeft er niets op tegen, hij gaat met zijn armen over elkaar op de

rand van 't boord zitten. Steeds komt het eiland dichterbij. Hessel zit maar stil te tobben. Wat zal Bessien ongerust zijn. Zijn schuld! Hoe kan hij het weer goed maken? Hij zal haar om de hals vliegen en zeggen, dat hij er erg veel spijt van heeft. . . .

Ze varen langs het havenhoofd en dan zijn ze meteen in de haven ook. Een ogenblik later is de vlet weer op de oude plaats vastgemaakt. Weerstand klimt op de wal en grijpt om beurten de meisjes bij de hand om ze op de wal te helpen. Dan de jongens. En Nentjes is de laatste, die het plankier opstapt.

„Weerstand,” zegt Tjallings vader, „ik dank je vriendelijk voor de moeite.”

„Niks te danken, man. Ik ben blij, dat de jongens er zo goed afgekomen zijn.”

De twee robbenjagers durven op noch om te kijken. Ze staren naar de druppeltjes water, die uit hun broekspijpen sijpelen.

„Jongens,” zegt Nentjes bars, „maak als de drommel, dat jullie thuis komen.”

Dat hoeft hij geen twee keer te zeggen. Hollend gaan de jongens er al van door.

Bij het postkantoor moet Tjalling rechts af en dan nog een paar straten lopen eer hij thuis is, maar Hessel gaat links af en vier huizen verder is hij al thuis.

De achterdeur maar in.

„Bessien, Bessien,” roept hij huilerig.

Hij blijft in de deur staan, want hij durft de keuken niet binnen gaan met zijn natte pluunje aan.

Daar komt Bessien al aansloffen. Wat kijkt ze bedrukt, en ze heeft gehuild ook.

„Kind, kind,” zegt ze verdrietig en bestraffend. „Hoe kon je dat toch doen!”

„Ik zal het nooit, nooit weer doen.”

„Dat zal wel. Maar wat heb ik in angst gezeten. Ik vertrouwde het al niet. Ester is bij Nentjes gaan vragen en naar het strandje gegaan om je te zoeken, maar toen ze niet terugkwam ben ik zelf naar Nentjes gegaan en daar hoorde ik, dat jullie midden in zee stonden.”

„Het spijt me zo, Bessien.”

„Dat begrijp ik wel. Kom er gauw in, ik heb al droge kleren voor je klaar gelegd.”

Zo schuw als een geslagen hond gaat Hessel naar binnen. Als Hessel goed en wel andere kleren aan heeft komt Ester thuis. Spottend zegt ze: „Ha, die robbenjager.”

„Stil, Ester,” zegt Bessien berispelend. „’t Is erg genoeg.”

Dan zegt Ester niets meer. Ze snuift eens. Het eten is aangebrand. Geen wonder! Het heeft een uur staan sudderen. Ze dekt de tafel. En Bessien doet het eten op. Ester heeft goed geroken. Het eten is lelijk aangebrand. De aardappelen zijn hier en daar bruin, sommige stukjes zelfs helemaal zwart, en de groente heeft ook al van die aangebrande kleurtjes.

Onder het eten zegt Hessel geen woord. Hij moet maar steeds aan het avontuur denken.

Ester vertelt, dat Tjalling voor straf de hele week de deur niet uit mag.

„Dat is zijn verdiende loon,” zegt Bessien. „Ik zou zeggen, ook jij blijft deze week maar binnen, Hessel. Je gaat maar flink aan het boeten. Er hangen nog een heleboel kapotte netten op zolder. Dan zal je toate misschien niet zó erg boos op je zijn.”

„Ik zal ze allemaal maken,” belooft Hessel gretig.

Een stil lachje glijdt over Bessiens rimpelig gezicht. Nee, alle netten kan Hessel in één week onmogelijk klaar krijgen.

En Ester flapt er meteen uit: „Wat zal toate er van opkijken, als hij Zaterdag thuiskomt, en àl zijn netten heel zijn!” „Komt toate Zaterdag, met de botter?” vraagt Hessel. „Als het goed is, wel,” zegt Bessien. „Hij is veertien dagen geleden thuis geweest, dus zal hij deze week wel weer komen.”

In elk geval zal Hessel zijn best doen. Toate zal er van opkijken, als hij zoveel netten hersteld heeft.

De angst van daareven is overgeslagen in blijde dankbaarheid, nu hij weer veilig en wel op zijn oude, vertrouwde plaatsje, naast zijn lieve Bessien zit.

„Waren jullie niet vreselijk bang toen jullie in het water stonden?” vraagt Ester.

„Heel erg!” zegt Hessel ernstig.

„Hebben jullie toen nog gebeden?” wil Bessien weten.

„Ja!”

„O ja?” vraagt Bessien een beetje verwonderd. „Kon dat terwijl jullie zó ondeugend waren?”

„We durfden eerst niet best, maar toen we zo heel erg bang werden wel.”

„Hebben jullie de Here Jezus ook om vergeving gevraagd?” Hessel knikt ja.

„Nu heeft de Here jullie gebed verhoord, en jullie gered. Nu heb je toch ook wel reden om Hem te danken. Vind je niet?”

„Ik heb het al heel stil in de vlet gedaan. Maar vanavond voor ik naar bed ga, zal ik het weer doen.”

„Dan is het goed, jongen.”

Na het eten klautert Hessel het laddertje op naar de zolder, die vol kapotte netten hangt. Er is wèl werk aan de winkel. Maar dadelijk aanpakken. Ja, die Hessel heeft iets goed te maken.

HOOFDSTUK III

Toate komt thuis!

[[et is Zaterdagmiddag halféén. De achterdeur van Hessels huis gaat open en er wordt geroepen: „Mag Hessel met me mee?”

Dat is Tjalling!

Bessien komt om het hoekje van de kamerdeur kijken.

„Zo, zit je straf er op, Tjalling?”

„Ja, Bessien. Omdat ik vader zo goed geholpen heb, mocht ik weer buiten. Mag Hessel ook weer mee?”

Bessien zegt: „Nou, het moet dan maar. Ga het hem zelf maar zeggen.”

Bij twee treden tegelijk klimt Tjalling het laddertje op.

„Hessel, ik mag weer buiten. En jij ook!”

„Echt waar?” Hessel kan het bijna niet geloven.

„Echt waar! Je Bessien heeft het zelf gezegd.”

Dadelijk laat Hessel het net, waaraan hij bezig is, van zijn knieën glijden. Het is bijna dicht, de rest komt later wel. Hij hangt het aan de kant, waar de netten hangen, die nog stuk zijn.

„Kijk eens,” zegt Hessel. „Deze hele rij heb ik geboet.”

„Dat is heel wat. En mijn toate hoeft de eerste zes weken geen krenten en rozijnen te zoeken.”

Het stof, dat op Hessels knieën zit, klopt hij er af, waardoor honderden stofjes in het zonlicht dansen.

Beneden gaat Hessel eerst even naar Bessien.

„We gaan naar de haven. Misschien komt toate wel binnen.”

„Goed, kind. Vertel hem alvast maar, wat er gebeurd is.”

Aan de haven is het een gezellige drukte, want de „Have-

laar” stoomt de havenmond binnen. Dat is de enige afwisseling voor de bewoners van het eiland. Als de boot ’s morgens uit Kampen aankomt, is het voor de meesten nog te vroeg, maar als hij ’s middags uit Enkhuizen terugkeert, loopt het dorp leeg om te zien wie er meegekomen zijn.

Hessel en Tjalling staan een beetje afzijdig. Ze hebben best in de gaten, dat de mensen glimlachen als ze naar de robbenjagers kijken. De boot stoomt langzaam, statig tot aan de aanlegsteiger, en als de touwen vastgesjord zijn en de loopplank uitgelegd wordt is het zwart van ’t volk aan de haven. Uit alle gangetjes zijn ze komen aanlopen en staan in groepjes met elkaar te praten.

Er zijn niet veel passagiers aan boord. Zes in ’t geheel. Het zijn allen Urkers, die niet meer op het eiland wonen, en nu weer eens komen logeren. Ieders nieuwsgierigheid is bevredigd, en druk pratend gaan de mensen in clubjes naar huis, waar de „kost op tafel staat”. Een paar mensen blijven achter. Ook Hessel en Tjalling, die in Oostelijke richting turen, of de botter van Hessels vader in ’t zicht komt.

Na een half uurtje zien ze hem eindelijk de haven binnelopen. Intussen is de „Havelaar” alweer naar Kampen vertrokken, waardoor er nu niemand eerder dan Maandagmorgen acht uur van het eiland af kan komen. Als je over de haven kijkt kan je heel wat masten tellen. Allemaal Noordzeevaarders, die om de veertien dagen thuiskomen. In rijen van drie dik liggen ze naast elkaar.

Hessel en Tjalling houden de U.K. 87 goed in de gaten. Waar zal Hessels vader aanleggen? Ze zien het al. Aan ’t eind van het plankier op de derde rij. Ze benen in die richting en daar springen ze behendig van de éne op de andere botter en dan op de 87.

„Dag, toate,” roept Hessel. „Dag Tunes, dag Geert!”

„Ha, die Hessel!”

De jongens neuzen even in het vooronder, dan klimmen ze op de plecht en dan gaan ze met een schepnet in de bun roeren.

Het zeil en de fok worden door Geert en Tunes netjes opgerold. Toate zet de „zoodjes” (porties vis) voor Geert en hemzelf klaar. Daarna sluit hij het vooronder.

De mannen maken aanstalten om van boord te gaan. Niets vergeten? Dan gaan ze maar.

Voorop gaat Tunes. Dan volgen Geert en Tjalling, die naast elkaar lopen. Tjalling mag het zoodje van Geert dragen, want zij moeten dezelfde kant uit naar huis. Heel achteraan loopt Hessel met zijn vader.

„Toate!”

„Ja, Hessel?”

„Deze week heb ik een heel grote partij netten geboet.”

„Dat is reusachtig, jongen,” prijst Van Urk. „Hoe kwam je er bij je zo uit te sloven?”

„Ja, ziet u. . . . dat komt. . . . ik ben. . . .”

„Nou, wat ben je? Toch niet ondeugend geweest?”

„Ja, toate,” bekent Hessel schuldbewust.

„Dat is minder mooi. En wàt heb je dan wel uitgehaald?” Dan krijgt vader het hele relaas van de bewuste Dinsdagmorgen, en ook van de straf, die Bessien hem opgelegd heeft.

„Zo, zo,” zegt vader nors. „Een leuke vakantie. En wanneer moet je weer naar school?”

„Maandag over een week, toate!”

„Dus Bessien zit nog een dag of zes met jou opgescheept.” Hessel knikt gelaten. Hij zegt, dat hij nooit weer zoiets zal doen. Daar gaat vader niet eens op in. Dat praatje kent hij al langer dan vandaag. Vader loopt naast Hessel of deze lucht voor hem is. Dat doet Hessel pijn. Toen hij alles verteld had, was dat een opluchting voor hem geweest. Maar nu hij voelt, dat vaders altijd zo plezierige thuiskomst bedorven is, begint de onrust van binnen weer te knagen. De gezellige, intieme vriendschap met toate heeft hij verspeeld. Maar Hessel zal er zijn best voor doen, dat het weer in orde komt. Reken maar!

Als ze thuisgekomen zijn is Hessel buitengewoon hulpvaardig. Hij haalt een emmer water uit de dorpspomp. Toate

en Tunes moeten zich een flinke wasbeurt met groene zeep geven; want het wassen is er de meeste dagen bij ingeschoten.

Toates gezicht is vol schuimende zeep.

„Zal ik sigaren voor u gaan halen?” vraagt Hessel gediensstig.

„Ja, dat is wel goed. Neem maar een ons tabak ook mee. Vraag maar aan Bessien om geld.”

In een ommezien is hij terug.

„Als 't u blijft, toate. Ik heb er ook een sigarenpijpje bij gekregen. Kijk eens, hoe mooi! Een bruin met gouden sterretjes.”

„Mooi zo,” zegt vader kortaf.

Wat kan Hessel nu nog doen? Wacht, de schol schoonmaken. Anders moet Bessien of toate het straks na het eten weer doen. Dat kan hij nog wel even opknappen. Eerst een emmer water halen. Op de hurken, de mouwen opgestroopt zit hij te ploeteren.

„Eten, Hessel,” roept Ester.

„Ik kom zo,” antwoordt Hessel gejaagd.

„Wat doe je? Vis schoonmaken? Ben je gauw klaar? De kost staat op tafel!”

„Ik kom zó-ó!” roept Hessel ongeduldig, en denkt: „hoepel toch op.”

Ester gaat naar binnen, waar ze al aan tafel zitten.

„Komt Hessel nog niet?” vraagt vader.

„Die is zo ijverig bezig,” zegt Ester. „Hij is de vis aan 't schoonmaken.”

„Zo'n malle jongen,” glimlacht Bessien. „Dat moet toate of ik straks toch overdoen.” En zich tot vader wendend: „Hij wil het toch zo graag goed maken.”

„Dat is geen slecht teken. Maar wat zou je er van denken, Bessien, als ik hem de volgende week maar mee naar zee nam? Dan heb je de laatste vacantieweek geen zorg meer over hem.”

Het altijd bezorgde gezicht van Bessien klaart op. Niet omdat ze zes dagen geen zorg over haar kleinzoon hoeft te hebben, maar omdat ze weet, hoe fijn Hessel dat zal vinden. Het kind heeft nu wel straf genoeg gehad.

„Nou?” vraagt Van Urk, nu Bessien niet antwoordt.

„Ik vind het best,” zegt ze. „Die jongens weten met hun lege tijd geen raad, en dan een week naar zee, dat zal hem zinnen. Maar zullen jullie vooral goed op hem passen?”

„Wees maar niet bang, hoor Bessien,” lacht Tunes. „Als hij à te lastig wordt, binden we hem aan de mast.”

„Stil,” zegt Ester. „Daar komt ie!”

„Kom gauw aan tafel, kind,” noodt Bessien. „Is de vis schoon? Heb je een deksel op de pan gelegd?”

Dat is voor elkaar! Want de poes moet je in de gaten houden!

„Laten we bidden,” zegt vader. Zwaar klinkt zijn stem door het lage kamertje, als hij God dankt voor de behouden thuiskomst en een zegen voor het eten vraagt.

Vader en Tunes vertellen over de reis, de vangst en de prijs. Bessien somt allerlei voorvalletjes op, die in deze veertien dagen zijn gebeurd. Na het eten hoeft vader niet te vragen:

„Hessel, geef jij me de Bijbel eens aan.” Kun je denken!

„Als 't u blijft, toate!” Daar is de Bijbel al!

Vader kan een glimlach niet weerhouden. Dat is een overwinning voor Hessel. Het wordt weer licht en blij in Hessels hart. Vader is niet boos meer.

Na het danken zegt vader: „Luister eens, Hessel! Ik heb met

Bessien afgesproken, dat je de volgende week mee naar zee mag."

„Ik?" vraagt Hessel. „Ik mee naar zee?"

„Ja! Dan hoeft Bessien tenminste geen zorg over jou te hebben."

„Maar ik moet Maandag over een week immers weer naar school? En u blijft die hele week toch nog op zee?"

„Ja, maar Zaterdag gaan we altijd naar Den Helder om de vis te lossen, en we blijven daar tot Maandag liggen. Dan zet ik jou Zaterdagmorgen op de trein naar Enkhuizen, dan kan je met de „Havelaar" weer naar Urk."

Hessels ogen schitteren van pret. Naar zee!

„Hoe moet dat nu de andere week met Tjalling, je boezemvriend?" vraagt Ester plagend. „Kan je wel zolang buiten hem?"

„Dat zal wel moeten," zegt Hessel. „Of mag hij soms ook mee?"

„Ja, wat moet ik daarop zeggen," weifelt vader.

„Toe maar, toate," pleit Tunes.

„Nou vooruit, als Tjallings toate en memme het goedvinden moet het maar."

„Ik vind het beter ook, want dan kunnen ze samen met de trein terugkomen," zegt Bessien. „Dat hele eind alleen reizen is ook zo leuk niet."

Hessel staat al bij de deur. „Zal ik het dadelijk maar gaan vragen?"

„Lopen maar!"

Heel toepasselijk fluit Hessel: Wie gaat mee over zee?, als hij met grote stappen naar Tjallings huis beent.

Tjalling is in de wolken als hij hoort, wat Hessel komt vragen.

Zouden toate en memme het goedvinden?

„Van mij mag het wel,” besluit Nentjes.

„Als hij voorzichtig is, vind ik het ook wel goed,” stemt moeder toe.

Met de prettige gedachte aan hun aanstaande zeereis gaan de twee jongens het dorp in.

HOOFDSTUK IV

Een week het zeegat uit

's **Z**ondagsavonds lopen Hessel en Tjalling in hun daagse plunje over het havenplankier; want vannacht om twee uur zullen ze afvaren. Ze zullen meteen in de kooi kruipen en alvast proberen te slapen. Ze moeten eerst weer over twee botters heen om bij de U.K. 87 aan boord te kunnen komen.

Als Hessel het deurtje van 't vooronder opent, slaat een warme lucht hem tegen.

„Bah!” zegt hij, terwijl hij een stap achteruit gaat. „Moeten we daarin slapen?”

„Laten we het deurtje open zetten,” stelt Tjalling voor.

„Dan kan er wat frisse lucht inwaaien.”

Dat is niet zo gek bedacht. Ze gaan zo lang op de plecht zitten. Met de rug tegen de opgerolde fok leunend, wachten ze tot kwart vóór tien.

Nu zullen ze weer eens in het kajuitje kijken. Het is er al lekker opgefrist. Zo zal het wel gaan.

Hessel duikt in de kooi van vader en Tjalling in die van Tunes. Ze wensen elkaar wel te rusten en dan is het stil in het schemerige vertrekje. Doodstil liggen de jongens naar het meubilair, dat uit een vuurduveltje en een kistje bestaat, te staren.

Op het kistje tikt een wekker.

Door het zacht op en neer deinen van de botter, de ongewone geurtjes van vis, olie en teer kunnen ze niet in slaap komen. Ze proberen het wel, maar ook de voetstappen en het gepraat van voorbijgangers, die vóór ze naar bed gaan

een wandelingetje langs de buitenkant maken, houden hen wakker.

Opeens horen ze iemand op het plankier roepen: „Wacht even, Romkes, dan ga ik zover met je mee.”

„Dat is Gerrit Kramer,” zegt Tjalling.

„Ja,” beaamt Hessel. „Ik herkende zijn stem ook heel duidelijk. Maar hoe laat zou het al zijn?”

„Ik denk van kwart over tien.”

Van nu af zullen ze niet meer praten en dan als de torenklok half elf slaat slapen ze als een marmot.

Met een wezenloos gezicht komt Tjalling om even over tweeën om een hoek van de kooi kijken. Er is klompengetrappel boven zijn hoofd. Onverstaanbare woorden klinken brommerig in zijn oren.

Waar is hij?

Een petroleumlampje verlicht het vertrek. Wat is het hier vreemd!

Och, dat is waar ook, hij is op de botter. Hessels vader heeft het lampje zeker aangestoken. Zou Hessel al wakker zijn? Op hetzelfde moment komt het slaperige gezicht van Hessel om de hoek van de kooi kijken. Soezerig kijkt hij naar de overkant.

„Ha, Hessel,” roept Tjalling.

„Ha, Tjalling!”

En dan! Hupsa! Alle twee springen ze de kooi uit. Slaapdronken schieten ze hun kleren aan en stuntelen naar boven.

„Goeie morgen,” roepen ze.

„Wel heb ik van mijn leven,” zegt Van Urk verbaasd. „Zijn jullie nu al wakker?”

„Hoe laat is het dan?” vraagt Hessel.

„'t Is net twee uur.”

„Zijn we nog niet op zee?” wil Tjalling weten.

„Wel nee! We zijn nog in de haven.”

De jongens zetten hun ogen wijd open. Ja, nu zien ze het. De frisse nachtlucht maakt hen klaar wakker. Daar glijdt slapend Urk weg. Verder . . . en verder.

Vader roept: „De fok er bij, jongens!”

Geert en Tunes hijsen het tweede zeil er bij. De wind blaast er in en met een kalm gangetje hobbelt de botter op de Zuiderzee.

De jongens, ze genieten nu al. Het is zo'n leuk gezicht al die dansende lichtjes van de schepen en de om beurten verdwijnende vuren op de wal. Aan bakboord knijpt de Ven zijn licht met vaste tussenpozen uit.

Als ze een poosje hebben gevaren knippert aan stuurboord het Staverse licht met kleine rukjes: aan- uit- aan- uit.

Vader stuurt op de gasboei aan . . . door het gaatje van Wieringen . . . Al gauw zien ze de lichtwieken van Kijkduins vuurtoren over het water scheren . . . in het Oosten gloort de nieuwe dageraad.

Zo zeilen ze op Den Helder aan.

Als ze de buitenhaven van Den Helder binnenvaren ploft de fok ratelend op de plecht.

Hessel en Tjalling staan alle kanten uit te kijken. Er liggen allerlei soorten van oorlogsschepen.

Geert, die in Den Helder als matroos gediend heeft en verstand van oorlogsschepen heeft, vertelt de jongens welk schip een kruiser, torpedojager en stoombarkas is. Ook liggen er een paar onderzeeërs in de grote haven.

Op de kade zien ze een sectie mariniers marcheren: Links-rechts, links-rechts.

't Is alles drukte en beweeglijkheid wat ze zien.

„Toate,” roept Hessel. „Waar gaan we aanleggen? Dicht bij dat mooie schip daar?”

„Nee jongen, we moeten achter in de haven zijn, bij dat grote gebouw dat je daar ziet. Dat is de visafslag.”

Vlak voor de afslag wordt de botter aan een meerpaal vastgelegd. Dadelijk komt er een man naar de botter lopen en vraagt: „Hoeveel ijs, schipper?”

„Zestien staven, vrind!”

Tunes opent alvast de ijskisten en gooit de wollen dekens er uit. Eén voor één glijden de zware bonken ijs over de verschansing op het dek. En dan worden ze door Tunes in de wol gewikkeld en zo in de kist gelegd.

Er moet nog wat etenswaar gekocht worden, daardoor zullen ze om een uur of tien de Noordzee opzoeken. Als de jongens de stad in willen gaan mogen ze dat wel even. Dat doen ze graag. Ze vinden alles even mooi en groot in de stad, maar ze kunnen niet al te ver lopen, ze moeten weer op tijd aan boord terug zijn.

Kwart voor tien zijn ze weer terug. Ze hebben een fijne wandeling gemaakt door het uitgestrekte Den Helder.

„Als ik jullie was, bleef ik maar hier,” zegt Geert gemaakt bezorgd. „Want straks worden jullie zeeziek en dan zitten wij er mee.”

„Zeeziek?” hapt Hessel. Hij haalt zijn neus op en zegt: „We zijn geen landrotten.”

„Goed zo! Dat is mannentaal!” zegt Tunes lachend, en terwijl hij Hessel een klap op zijn schouder geeft zegt hij: „Jongens van Jan de Wit!”

„Met jou kan ik praten,” zegt Hessel voldaan. „Heus Geert, van mij zal je geen last hebben.”

Tjalling zegt niets. Hij is er niet zo zeker van, dat hij niet

zeeziek zal worden, want de Noordzee is heel wat anders dan de Zuiderzee.

De touwen gaan los, de zeilen worden gehesen en de U.K. 87 koerst naar de Noordzee, achtervolgd door een koppel kokmeeuwen.

Hessel en Tjalling zitten vergenoegd op de plecht te kijken. . . . te kijken totdat Den Helder bijna uit het gezicht is. De golven worden groter, er is niets anders te zien dan water en nog eens water. Alleen aan de horizon zijn een paar rookpluimen te ontdekken. Dat zijn oceaanstomers, weet Tunes te vertellen.

Geert zit al een hele poos in zijn eentje in het vooronder. Hij speelt aan boord voor kok. Het vuurduveltje heeft hij aangelegd en eerst het vlees „gebraden”. Hij vond het niet nodig om, net als de keukenprinsessen doen, eerst de boter bruin te laten braden, dan de gezouten lapjes vlees stuk voor stuk er in te leggen en dan gaar te laten koken. Kan je begrijpen! Hij deed het heel wat eenvoudiger. Hij mikte een stuk gesmolten vet in de pan, goot er een paar kopjes water op, legde daarna de gezouten lapjes koevlees er boven op, en zette hutje en mutje zó op het vuur. Vandaag eten ze aardappelen, snijboontjes en koelapjes. Volgens Geert is dat „een rijkelui’s maal”. Zo’n diner krijgen ze alle dagen niet als ze op zee zwalken. Dan hebben ze geen tijd om zoveel gerechten klaar te maken. Het dagelijks menu is dan: bruine bonen — erwten — bruine bonen — erwten, zó ga je maar door.

Als alles klaar is roept Geert: „Komen jullie eten?”

Daar zijn de jongens als de kippen bij.

Bij gebrek aan een tafel is het geruite zeiltje op de grond uitgespreid. De pannen met eten staan er midden op te dampen. Dikke wasemwolken slaan tegen het rood geschilderde zoldertje.

Op de hurken zitten vader, Geert en de jongens in een kringetje om de pannen heen. Tunes is er nog niet bij, die moet zo lang het roer houden tot Geert hem komt aflossen. „Bidden,” zegt vader.

Even gaan de karpoetsen van hun hoofden en na het amen worden ze weer gauw opgezet. Het eten smaakt lekkerder dan thuis, vinden de jongens.

Geert zit zich te haasten om gauw klaar te komen, dan kan Tunes „aan tafel” gaan.

„Ziezo, ik heb mijn portie binnen,” zegt Geert. „Brenge

jullie mijn chocoladepudding straks boven, jongens?" Hessel weet niet of Geert het meent of dat hij hen voor het lapje houdt. Pudding? Heeft hij dan pudding gekookt?

„Ik zal het wel voor je meenemen, grappenmaker,” zegt vader lachend.

„Ga maar gauw naar Tunes!”

„Ha, die zeelui!” groet Tunes bij het binnenkomen. „Genieten jullie nog een beetje?”

„Een beetje?” zegt Hessel, of hij beledigd is. „Een heleboel!”

„Toate,” begint Hessel even later. „Wanneer gaan we vissen?”

„Als we bij het lichtschip zijn.”

„Hoe laat zijn we daar?”

„Ik denk van bij vieren.”

Onder het praten door heeft vader de Bijbel uit het kastje gehaald. Hoe druk het aan boord ook is, de tijd om te lezen moet er af. Gods Woord gaat altijd mee. Vader bladert er even in en dan vult zijn stem het vooronder.

„Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij. . . . Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand komt tot de Vader, dan door mij. . . . Indien gij mij liefhebt, zo bewaart mijn geboden. . . .”

Dan danken.

„Jongens,” zegt vader, „ik heb een mooi werkje voor jullie.”

Wat zal dat zijn? Dat vinden ze fijn, ook iets te mogen doen.

„Jullie moeten deze week de vaat wassen. Dat is net zo'n werkje voor jullie.”

Ze willen het graag doen.

Tunes geeft onderricht. Hij vertelt waar ze zeep en een doek kunnen vinden, en ook waar de schone boel opgepakt moet

worden. En als ze het afwaswater gebruikt hebben moeten ze de ketel meteen weer vullen voor het theewater.

Het komt allemaal dik in orde. En hoewel ze het voor de eerste keer doen, gaat het hen handig af. Niets gebroken en alles staat weer op zijn plaats.

Dan gaan de jongens naar boven. Daar zijn Geert en Tunes bezig de kor in orde te maken. Over een kwartier gaan ze vissen.

„Wie van jullie tweeën kan thee zetten?” vraagt Tunes.

„Ik wel!” zegt Hessel.

„Ik ook wel!” zegt Tjalling er boven op.

„Wat nou?” mengt Geert zich in het gesprek. „Doe jij nou helemaal niks deze week, Tunes? Je hebt een leventje!”

„Vind je het erg?” hapt Tunes.

„Erg. . . . erg. . . . brand is erger,” lacht Geert. „Maar als het straks niet te drinken is, te slap of te sterk, moet jij voor straf alles alleen op drinken.”

Ze laten Geert maar praten. Hij wil hen zeker over de rooie streep zien te krijgen. Maar dat zal niet gaan. Aanstands zal Geert een kom thee onder zijn neus krijgen zoals hij het hier aan boord nog nooit heeft geproefd. Ze krijgen onder-richt van Tunes. Het water moet hard koken. Drie „snuifjes” thee tussen duim en vinger in de ketel, dat is net pas. Tjalling doet de thee er in. En als het water zó hard kookt, dat het deksel van de ketel staat te dansen, giet Hessel het er op. Nu laten trekken.

„Zeg, Tjalling,” fluistert Hessel, „we zullen Geert tracteren.” Grinnkend loopt hij naar het kastje en neust op de twee plankjes. Is dat het wat hij moet hebben? Even proeven. In orde, hoor! 't Is zout. Een paar schepjes er van in plaats van suiker gooit hij in Geerts kom. „Zo, daar zal hij van opknappen, die flauwerd,” lacht Hessel. De thee is ge-

trokken. Inschenken. Niet te vol, want er moet een scheut koud water bij. Als het niet zo heet is, neemt Geert vast een flinke teug.

Eerst krijgt vader een flinke kom vol. Keurend proeft hij. „'t Is prima! Een tien voor theezetten.”

Tjalling brengt Tunes een kom, en Hessel overhandigt het brouwsel aan Geert met: „Proef nu maar eens of we thee kunnen zetten ja of nee!”

Geert pakt de kom aan en voelt aan de buitenkant al, dat het niet kokend heet meer is.

„Ik zal het maar warm opdrinken — het is al lauw,” spot hij, terwijl hij zijn pruimpje in zee spuwt.

Met een ernstig gezicht neemt hij een grote teug, en dan?

„Apen van jongens,” brult hij kwasi boos, en het overschotje van zijn bakkie keilt hij in de richting van Hessel en Tjalling. Maar die twee, die de bui wel zagen aankomen, bukken zich vlug, waardoor de straal thee als een waterval over hun krom gebogen ruggen sproeit.

„Ik ga me zelf een beter bakkie inschenken, maar als ik er de gelegenheid voor krijg, zal ik het jullie betaald zetten.”

„Nu alle gekheid op een stokje, jongens,” zegt vader. „We gaan vissen!” Ratelend wordt de kor omhoog gehesen, en Tunes duwt het net buiten boord. Vlug laat Geert de lier vieren, en langzaam verdwijnt de kor in het diepe, groene water. En zo sleept de kor achter de botter aan.

„Leuk hè?” zegt Tunes, als de jongens er vol bewondering naar kijken.

„Maar over een uur of vier is er meer te zien, dan wordt de kor opgehaald.”

Tot zolang moeten ze dus geduld hebben. Langzaam boort de botter zich met zijn brede snuit een weg door de onafzienbare rijen grote golven. De wind waait vrij krachtig

in de bolle zeilen. Nu vaart de U.K. 87 vier uur lang Noord op, en dan is het tijd om de kor binnen te halen.

Geert en Tunes draaien samen aan de lier, waardoor de touwen waarmee de kor is vastgebonden, langzaam om de dikke as rollen. De jongens staan bij vader, die het roer houdt. Hier kunnen ze het beste zien hoe alles gaat. Eerst komen er een paar brede stokken boven water, en dan een stuk bruin, druipend net, dat steeds groter en ronder wordt. De twee aan de lier draaien maar door, en het duurt niet lang of de kor hangt als een grote, dikke, ronde bal boven het schip.

De zwerm meeuwen wiekt nog steeds boven het kielzog van de botter. Ze turen scherp met hun kraaloojjes in de kleine draaikolkjes naar visjes, die daarin boven komen. Op hetzelfde ogenblik schieten een paar meeuwen pijlsnel naar beneden en hebben hun prooi al te pakken ook. Maar nu de kor boven water hangt is de belangstelling voor het kielzog verdwenen. In een cirkel scheren ze nu krijsend om de grote, ronde visbuit. Tjalling kijkt verwonderd naar de zwenkende, lawaaierige vogels.

„Die meeuwen zijn niet van gisteren,” zegt vader lachend. „Ze weten best, dat er aanstands ondermaats en dood goed over boord gaat. Dat wordt een smulpartij voor die niet te verzadigen vogels.” En meteen schreeuwt hij tegen Geert: „Stop maar! Hij hangt hoog genoeg.”

Geert gooit de pal op de lier, en loopt haastig naar de zwiependende kor. Hij peutert de knoop, waarmee het onder eind van het net dichtgebonden is, los. En dan smakt de inhoud kletterend binnen boord. Daar liggen schollen — scharren — pietermannen — pochanen — tarbotten en tongen door en over elkaar te klepperen en met wijd trekkende bekken te happen naar lucht.

Een stuk of wat krabben, die tussen de vis mee opgehaald zijn, kruipen met hun lange, kromme poten over de vis en zoeken een veilig heenkomen, dat ze natuurlijk nooit meer kunnen vinden.

Geert bindt het lege net alweer dicht, waardoor zijn mouwen kletsnat worden, maar dat merkt hij niet eens. Terwijl hij de knoop legt, zet hij de tanden op elkaar om meer kracht bij te kunnen zetten. Stel je voor, dat de knoop los zou gaan, dan zouden de vissen er in dezelfde vaart weer netjes uitzwemmen. Nee, nee, dat zal niet gaan. Klaar! Weer gaat de kor overboord. Nu gaan de mannen intussen de vangst sorteren. Daar mogen de jongens aan mee helpen. „Schol en schar in de bun, jongens,” zegt Geert. „Maar laat de pietermannen liggen, want daar moet je mee oppassen.” Voorzichtig pakt hij zo'n exemplaar beet en op de rugvinnen wijzend, zegt hij: „Die zijn gevaarlijk, zie je. Want als je je daar aan bezeert begint het meestal meteen te zweren en soms kan je er zelfs bloedvergiftiging van krijgen.”

Daar schrikken de jongens een beetje van. Vol ontzag kijken ze naar de pietermannen.

„Ja, 't is erg gevaarlijk,” stemt vader mee in. „Ik weet het bij ondervinding. Want toen ik als jongste bij mijn toate voer, greep ik eens in zo'n mormel. Toen mijn toate zag, waaraan ik me bezeerd had, zei hij: „Ga gauw met me mee.” In het vooronder goot hij een kopje vol petroleum en stopte daar mijn vinger in. Ik schreeuwde als een mager varken van de pijn en wilde natuurlijk mijn hand terugtrekken, maar toate hield hem stevig vast. Eindelijk was het genoeg. Het was een raar geneesmiddel, maar hoe het ook was, het heeft me geholpen, want ik heb er verder geen hinder meer van gehad. Maar ik zeg maar zo: „Voorkomen is beter dan genezen.””

„Ik moet niks van die harlekijnen hebben,” zegt Tjalling.

„Ik heb ze beter in mijn kladboekje staan. Kom jij maar hier, knaap!” En hij pakt een schol van ongeveer een pond bij de kop en plonst hem in de bun.

De vis is opgeruimd en de krabben, die overhaast probeerden weg te komen, zijn met de grote klompen van de mannen dood getrapt.

„Dat zijn geen vrienden van ons,” zei Geert, toen hij dat deed. „Die knippen met hun scherpe scharen onze netten aan flarden.”

Handen vol van het overgebleven grut gooien ze in zee, waar de feestmaaltijd van de kokmeeuwen begint. Zó gauw kunnen ze het niet over boord gooien of de vogels hebben het al schrokking naar binnen gewerkt.

„Jongens,” zegt vader, „ik zal jullie een boterham geven. Dan moesten jullie maar gaan slapen. Het kan nu wel voor vandaag.”

Dat vinden ze wel jammer, maar ze willen toch wel naar de kooi, want ze voelen best, dat ze hun nachtrust niet gehad hebben.

Ook vader en Tunes doen een tukje, want over drie uur moeten ze de kor weer binnen halen.

Hessel en Tjalling horen de hele nacht niets meer. Ze worden pas de volgende morgen om zeven uur wakker.

„Zo, de tweede dag gaat in, jongens,” zegt vader. „En we hebben vandaag weer goed weer.”

„Wat denkt u,” vraagt Tjalling, „zouden we dit mooie weer een tijdje houden?”

Van Urk kijkt eens naar de lucht en naar het vaantje op de mast, en zegt: „Daar is wel kans op.”

De botter zeilt in de stralende zomerzon verder. Van het lichtschip Noord op en dan weer terug naar het lichtschip, telkens heen en weer. . . . En de jongens genieten geweldig op het grote water.

HOOFDSTUK V

Van Den Helder naar Enkhuizen sporen is nog niet zo gemakkelijk

's **Z**aterdagsmorgens acht uur zeilt de U.K. 87 de Helderse haven binnen. Schipper Van Urk heeft het bij het rechte eind gehad, toen hij zei, dat ze de eerstvolgende dagen wel op mooi weer konden rekenen. De 87 heeft een goede reis achter de rug; want door het gunstige weer hebben ze bij elke „trek” flink wat vis boven water gehaald.

De schol, schar, tarbot en tong, die in de bun zijn doodgegaan, zijn door Geert en Tunes „gelubd” (ingewanden er uit gehaald) en toen in het ijs verpakt. Alle kisten zitten tjokvol.

Donderdagmiddag was één schot een misrekening. De kor was weer over boord gezet, toen Geert na een half uur zeilen zei: „Schipper, vind je ook niet, dat we licht varen?” „Ja, nu je het zegt, merk ik ook dat we er vlug van door gaan.”

Samen liepen ze naar het roer, want Tunes stuurde juist een „rukje” en tuurden naar de touwen waaraan de kor vast zat.

„Ik zie de stokken omhoog komen,” zei Van Urk. „Zie je het ook?”

Ja, Geert zag ze ook.

„We zullen halen, jongens, oordeelde Van Urk.

En toen de kor boven de waterspiegel schommelde, zat hij boordevol kwallen.

„Gelukkig, dat we het bijtijds merkten,” zei Geert voldaan.

„Als we doorgezeild waren hadden we een net zonder vis boven water gehaald.”

Vlug werd het touw losgeknoopt, nu niet boven het vaartuig maar boven het water.

Tjalling en Hessel stonden er van te kijken, dat er zo'n grote partij kwallen bij elkaar opgepropt zat. Met een plons kwam de inhoud in zee terecht. Verder zijn er geen bijzonderheden op de reis voorgevallen. Toch hebben de jongens een fijne week gehad. Wat hebben ze genoten, en ze zijn helemaal niet zeeziek geweest. Ze hebben het echt leuk gehad met Geert en Tunes. Eén ding spijt hen, en dat is, dat ze nu al weer naar Urk terug moeten.

Ze zeilen nu al in de Helderse haven. Vlak bij de visafslag wordt de botter weer aan één van de vele palen gemeerd en dan maakt vader aanstalten om met de jongens van boord te gaan. Hij zal hen naar het station brengen, want de weg er heen kunnen de jongens alleen natuurlijk niet zou gauw vinden.

Als Hessel en Tjalling klaar staan om te vertrekken zegt Geert:

„Hessel, jongen, houd je maar taai!”

„Dag, Geert! Wil je nog een bakkie thee?”

Tjalling vuist ook met Geert, terwijl deze zegt: „Doe je de groeten aan mijn vrouw?”

„Dat komt voor elkaar.”

Wuivend gaan ze met vader in het midden in de richting van het station. Als ze daar aan komen koopt Van Urk twee enkele reizen Enkhuizen en één perronkaartje.

De trein staat al klaar. De locomotief staat te sissen en te blazen als een briesend paard, dat ongeduldig snuift om te kunnen draven.

„Er gaan niet veel mensen mee,” zegt Tjalling.

„We zoeken een lege coupé op,” bedenkt Hessel. „Dan hebben we het lekker ruim.”

„Dan zullen we deze maar nemen,” zegt vader, en opent een portier van een niet rookcoupé. „Stap hier maar in. En denk er aan, in Heer-Hugowaard overstappen, en dan kunnen jullie blijven zitten tot Enkhuizen. Vooral dadelijk naar de boot lopen, hoor, want jullie weet, als jullie de boot missen, kunnen jullie niet eerder dan Maandag naar Urk.”

Toate hoeft zich niet bezorgd te maken. Ze zullen goed uitkijken. Dan zegt vader: „Ik ga er van door. Dag Hessel, de groeten aan Bessien.”

„Dag toate!”

„Dag Tjalling. Doe je toate en memme de groeten van me.”

„Dat zal ik doen. Vriendelijk bedankt voor de fijne week, Van Urk.”

„Dat is wel goed, jongen!”

Vader klapt de coupédeur dicht. Zo, nu is hij gerust. De jongens zitten veilig en wel in de trein. Hij gaat gauw terug naar de botter. De vis moet nog afgeslagen worden.

Hij steekt nog eens de hand groetend omhoog.

Tjalling en Hessel zitten elk lekker voor een raampje. Ze kunnen fijn uitkijken. Ze zullen hun ogen goed de kost geven, want zo'n treinreisje maken ze niet alle dagen. Het is voor Hessel de tweede en voor Tjalling de vierde keer, dat hij zoiets beleeft. Als er nu maar geen mens bijkomt, ze zitten net zo lekker.

Maar o, wee! De deur wordt geopend. Zou er toch iemand bij komen zitten? Gelukkig niet! Het is de conducteur.

„Kaartjes, jongens!”

Terwijl hij de kaartjes knipt zegt hij: „Heer-Hugowaard overstappen!”

Hessel vraagt een beetje schuchter: „Maar.... eh.... waar is dat zowat?”

De conducteur glimlacht, hij begrijpt wel, dat deze Urker

jongens niet alle dagen op reis gaan. Vriendelijk zegt hij: „Ik zal extra hard roepen, als we daar zijn.”

Dankbaar knikken de jongens. Dat is alweer een geruststelling.

Met een smak slaat het portier weer dicht. Even later snerpt het fluitje van de conducteur, en rammelend zet de

trein zich in beweging. Met grote ogen kijken ze naar de landerijen die ze voorbij stuiven. In 't Westen zien ze de duinenrijen. Daarachter woelt de Noordzee. Daar hebben ze een week lang gedobberd, en nu zitten ze weer van de treinreis te genieten.

Voorals Tjalling is in zijn knollentuin.

„Hè, ik zou later best conducteur willen worden, dan mag je altijd voor niets mee rijden.”

„Jij liever dan ik,” zegt Hessel. „Ik zwerf liever op zee. Was dat niet fijn?”

„Ja, dat was wel fijn. Het is mooi weer geweest, maar als het stormt zijn het geen plezierreisjes.”

Daar is Schagen al.

En vlugger dan ze het eigenlijk willen, horen ze de conducteur extra luid roepen: „Heer-Hugowaard!”

Tjalling morrelt aan de koperen deurknop, maar dat rare ding kan hij òp noch neer krijgen. Alle mensen nog toe, nu kunnen ze er niet uit. Waar komen ze dan terecht. Zenuwachtig bonst Hessel op de ruit. De conducteur ziet de benauwde gezichten van de jongens. Hij klimt op de treeplank en opent de deur.

„Over een minuut of tien komt jullie trein, hoor!”

„Dank u wel,” prevelt Hessel.

Verlegen kijken ze rond. Er staan twee dames op het kleine perron te wachten. Zouden die ook met dezelfde trein mee moeten?

Het fluitje van de conducteur snerpt en de trein zet zich in beweging.

„’t Is hier niet druk,” zegt Tjalling.

„Er lopen tenminste maar twee mensen!”

Uit verveling bekijken ze de reclamebiljetten, waarmee de muren van het station volgeplakt zijn. Opeens schrikken ze op door een oorverdovend lawaai. Een trein dendert langs het stationnetje, en knersend en gierend knijpen de remmen steeds vaster op de wielen. Dan staat de trein stil. Drie, vier portieren slaan open. „Heer-Hugowaard!” roept de conducteur, langs de coupé’s lopend. Reizigers stappen uit, en de jongens maken van de gelegenheid gebruik om in een coupé te klimmen, waarvan de deur nog openstaat. Met een diepe zucht gaan ze tegenover een oude dame en heer zitten. En geen halve minuut later geeft de conducteur het sein, dat de trein weer kan vertrekken. Zwijgend zitten de jongens naar buiten te kijken en dan weer eens naar de oude mensen tegenover hen. De dame knipoogt eens tegen Hessel. „Zijn dat echte guldens, die je op je broek draagt?” vraagt ze vriendelijk.

„Ja, juffrouw.”

„Dat is gemakkelijk,” zegt de oude heer gemoedelijk. „Als je om geld verlegen bent, ben je er zo mee klaar.”

„En die knopen onder je keel, zijn die van goud?” vraagt de mevrouw weer.

„Ja zeker,” antwoordt Tjalling trots.

Dan wil de dame nog weten: „Is zo'n duffels pak niet vreselijk warm met dit weer?”

„We hebben er geen erg in,” zegt Hessel.

„Jullie komen zeker van Urk?” vraagt het praatgrage vrouwtje. „En nu gaan jullie zeker in Den Helder logeren? Daar wonen veel Urkers, hè?”

„We gaan niet naar Den Helder,” zegt Tjalling lachend. „Daar komen we net vandaan.”

„Wat zeg je me daar?” schrikt mijnheer op. „Komen jullie van Den Helder? Hoe kom je er bij! Jullie gaan náár Den Helder!”

„Dat bestaat niet!” zegt Hessel zelfbewust. „We zijn zonet met de trein naar Heer-Hugowaard gegaan en zijn daar in deze gestapt, die naar Enkhuizen gaat!”

De oude heer is even uit het veld geslagen. Nu zit hij in de verkeerde trein. Als je me nou!

„Zie je nu wel, man!” vaart zijn vrouw uit. „Had toch aan de conducteur gevraagd of we goed zaten!”

„Ik snap er niets van,” mompelt mijnheer. „Moesten wij dan ook in Heer-Hugowaard overstappen?”

„Vast wel,” zegt Hessel, en kijkt medelijdend naar de mensen, die in de verkeerde trein zitten. De oude mevrouw wriemelt zenuwachtig aan haar tasje, terwijl mijnheer onderzoekend naar buiten tuurt. Dan naar links, dan naar rechts. „Maar kijk! Wij zitten wèl goed, en jullie niet!” zegt hij opgelucht. „Ik zie het aan de omgeving! Deze trein gaat naar Den Helder.”

„Echt waar?” vraagt Hessel, in de war gebracht. Hij wordt zelfs een beetje wit om zijn neus. „Wat moeten we nu beginnen?”

Tjalling kan van verbouwereerdheid geen woord uitbrengen.

„Luister eens, jongens,” zegt mijnheer rustig. „Maak je niet zo zenuwachtig. Er is wel een mouw aan te passen. Aanstonds stoppen we in Schagen, en dan stappen jullie er uit, en blijven daar op het perron wachten tot er weer een trein van Den Helder komt, en als die daar stopt, wippen jullie er in en dan komen jullie zo weer in Heer-Hugowaard terecht.”

„Waar moeten we er uit?” vraagt Hessel, die niet veel van mijnheers goede raad gehoord heeft. Hij was met zijn gedachten in Enkhuizen. Daar vertrekt om half twaalf de Urker boot zonder Hessel en Tjalling.

„Begrijp je me niet?”

„Nee, mijnheer!”

Opnieuw vertelt mijnheer wat ze moeten doen. Dus in Schagen uitstappen heeft Hessel begrepen.

„Juist! Over een uur ongeveer gaat er weer een trein van Den Helder. Ik zal het even voor jullie nakijken.”

Hij diept een spoorboekje uit de binnenzak van zijn jas en bladert er in. Mevrouw heeft toch zo met die arme kinderen te doen. „Hier jongens, snoep maar eens een pepermunt van me. Neem er maar twee,” zegt ze gul. „Op één been kan je niet lopen.”

„Luister nou goed, jongens,” zegt mijnheer vaderlijk. „Elf uur zestien uit Den Helder. Elf uur acht en veertig in Heer-Hugowaard en dan zijn jullie om drie minuten over tweeën in Enkhuizen.”

„Dan zijn we anderhalf uur te laat,” zegt Hessel somber.

„We kunnen niet eerder dan Maandag naar Urk.”

Ja, dat is een moeilijk geval. Hierin kunnen de oude mensen niet raden.

„We moesten maar naar Den Helder teruggaan,” oppert Tjalling.

„Dat deed ik in geen geval. Dan moet je misschien boete betalen. Doe maar wat ik jullie heb aangeraden.”

Plotseling zegt Tjalling overgelukkig, alsof in de duisternis, waarin hij zich bevindt een helder licht gaat branden: „Ik weet wat! Misschien liggen er een paar Urker vissers in de haven van Enkhuizen, die daar hun verse vis hebben afgeslagen in plaats van in IJmuiden. Dan kunnen we met hen mee naar huis.”

„Zie je nou wel! Alles zal nog op zijn pootjes terechtkomen. Dat zullen jullie wel zien,” troost mijnheer. „Daar is Schagen al.”

Ze bedanken mijnheer vriendelijk en stappen met kloppend hart uit. Wat zal hen boven het hoofd hangen? Voorlopig doen ze wat hun geleerd is. Ze slenteren het perronnetje op en neer met een onschuldig gezicht. Maar wat zijn ze bang van binnen. Een witkiel kijkt hen aan alsof hij wil zeggen: „Wat voeren jullie in je schild?”

Maar gelukkig roept een collega hem en hij verdwijnt in de afdeling bestelgoederen.

De chef, die de kaartjes van de reizigers in ontvangst heeft genomen, gaat het station binnen en slaat gelukkig geen acht op de bange jongens. Hè, dat is een pak van hun hart.

„We rollen er door,” fluistert Tjalling.

„Ik denk het ook,” beaamt Hessel.

Een uur wachten duurt erg lang. Maar eindelijk, eindelijk zien ze een trein aankomen. De twee witkielen komen het perron weer op met een wagen vol pakjes.

„Gaat deze trein naar Heer-Hugowaard?” waagt Tjalling te vragen.

„Ja, zeker, kleine ballonbroek!” zegt de grootste grappig.

„Sneltrain Heer-Hugowaard.”

Opgelucht stappen ze in en zonder ongelukken staan de

twee wereldreizigers om even over tweeën op het Enkhuizer perron. Buiten het station blijven ze staan. De vissershaven ligt vol botters. Als daar nu maar één Urker bij is, zijn ze er mee klaar. Anders. . . !?

Ze turen over het wijde watervlak, waar de altijd deinende golvenrijen over elkaar duikelen. Daar midden in de Zuyderzee zien ze een zwart streepje. Dat is Urk. Onbereikbaar voor hen, tenzij er een botter naar toe gaat.

Hoopvol lopen ze over het plankier en kijken naar de letters op de botters. E.H. (Enkhuizen), B.U. (Bunschoten), V.D. (Volendam), M.K. (Marken), lezen ze om de haverklap, maar een U.K. is er niet bij. Maar zolang ze de laatste botter nog niet langsgelopen zijn geven ze de moed niet op. . . .

„Daar heb je er een,” juicht Tjalling. „Nee, ik zie er twee!”
„De 154 van Klaas Schraal,” roept Hessel opgetogen, „en de 22 van Dubbele Wakker.”

„Hoe komen jullie hier verzeild?” roept Klaas Schraal.
„Waar komen jullie vandaan?”

„Van Den Helder,” zegt Tjalling. „We hebben de trein gemist en nu is de boot al weg. Mogen we met jullie mee?”

„Kom gauw aan boord. Als jullie een half uur later waren geweest, hadden jullie er naast gegrepen.”

De jongens vertellen hun avontuur en nu is het net of het helemaal niet erg is geweest. Welnee! 't Was juist erg leuk, want ze hebben die spoorlui er lekker tussen genomen.

„Jullie zijn me reizigers van het jaar nul,” spot Dubbele Wakker.

Ze kunnen er niet veel op terugzeggen. Ze laten Wakker maar lachen. Ze komen evengoed op tijd thuis en hebben nog een extra treinreisje gemaakt ook.

HOOFDSTUK VI

Hessel wordt ziek

[[H]et is Maandagavond (precies één week na de vacantie) als Hessel lusteloos thuiskomt. Hij valt op een stoel neer. Hij is doodop, en kijkt met tegenzin naar de boterhammen, die op zijn bordje klaar staan. Vijf stuks maar eventjes. Hij heeft er helemaal geen zin in. Hij voelt zich zo moe. 't Is of zijn benen duizend pond wegen. Vreemd is dat. Vanmorgen was hij zo gezond als een vis. Maar vanmiddag na schooltijd is het begonnen. Toen hij met Tjalling aan het spelen was vond hij alles vervelend en alles wat hij deed, was hem eigenlijk te veel. Daarom is hij maar naar huis gegaan en zit daar nu stil voor zich uit te staren.

Ester drentelt bedrijvig langs hem heen en weer. Ze gaat koffie inschenken.

„Kom aan tafel,” zegt Bessien. „We gaan eten.”

„Ik heb helemaal geen trek,” wil hij zeggen, maar zelfs dit is hem te veel moeite, en moeilijk sleept hij de stoel waarop hij zit mee naar de tafel. Hij neemt een hap van zijn „Brogge met kweeuwik” (een snee roggebrood met beschuit er op) waar hij altijd zo dol op is. Maar nu smaakt het hem niet. Bessien ziet wel, dat Hessels molen langzaam maalt. „Toe, Hessel,” spoort ze hem aan. „Eten, jongen.”

„Ik heb geen trek,” bekennt Hessel. „Ik ben zo moe.”

„Ben je ziek?”

„Ik weet het niet. Ik voel me niks lekker.”

„Als je niet lekker bent,” zegt Bessien, „kan je niet beter doen dan naar bed gaan.”

Dat doet Hessel het liefst.

Bezorgd kijkt Bessien naar Hessel. Zou hij kou gevat hebben op de botter? 's Nachts op zee. . . . Op zee? Misschien komt het nog wel, dat hij zo lang in het water gestaan heeft. Wie weet!

„Kruip er maar lekker onder, kind,” zegt ze zorgvol. „Aanstands zal ik je wel komen toestoppen.”

Een half uur later klimt Bessien het laddertje op. Voorzichtig loopt ze de zolder over en kijkt in Hessels bed. Wat heeft die jongen een kleur. „Hoe is het er mee?”

„Ik ben zo moe!”

„Ik denk, dat je kou gevat hebt. Je moest eens flink zweten. Wil je een beker hete anijsmelk?”

„Jawel, Bessien. Ik heb dorst!”

„Ik zal het gauw klaarmaken.”

Ze laat de melk flink doorkoken en giet het op een anijsblokje. Dat zal Hessel goeddoen. De kou die hij in het water heeft opgedaan moet er nu wel gauw uitbroeien.

„Drink zo warm mogelijk op, Hessel.”

Met kleine teugjes drinkt hij de hete melk.

„Ben je niet zo koud meer?” vraagt Bessien.

„Nee, hoor!”

Wel is het alsof een hamer in zijn hoofd boenkt, maar dat hoeft Bessien niet te weten.

„De beker leeg? Goed zo! Ga nu maar lekker slapen.”

Ze stopt hem warmpjes toe. „Lig je lekker zo?”

Hessel knikt ja.

„Nacht, jongen.” Ze strijkt hem liefdevol over zijn krulbol.

„Nacht, Bessien!”

De volgende morgen is Bessiens eerste loop naar Hessel.

„Lekker geslapen?”

„Gaaf wel,” houdt Hessel zich groot, want hij is vannacht o, zo vaak wakker geweest. „Maar nu heb ik zo'n pijn in mijn benen.”

„In je benen?” Bessien schrikt erg. Daar heb je het al. Net zo als ze gedacht heeft. Hij heeft het die Dinsdagmorgen natuurlijk opgelopen. Ze heeft wel eens gehoord van spierkramp, die zwemmers krijgen als ze te lang in het water zijn gebleven.

„Is het erg?” vraagt ze.

„Ja, hoor. Ik durf ze niet te bewegen, en ik kan het eigenlijk ook niet.”

„Is het zo erg?” vraagt Bessien geschrokken. „Dan moet Ester dokter waarschuwen.”

Hessel moet maar rustig blijven liggen. Nog geen zin in een boterham? Nee? Nou, dan gaat Bessien maar naar beneden. Voor schooltijd loopt Ester bij de dokter aan. Hij zal dadelijk na het spreekuur komen.

Deze morgen is Hessel het eerste patiëntje, dat dokter bezoekt. Hij onderzoekt hem. Alles is goed, maar die benen, dat is niet zo mooi.

Dokter zegt niets anders dan: „We zullen proberen de pijn weg te krijgen, hè!”

„Zou die pijn in zijn benen komen doordat hij kou gevat heeft? Veertien dagen geleden heeft hij wel een paar uur in het water gestaan?”

„Dat zou ik niet denken,” zegt dokter. „We zullen met Gods hulp ons best doen Hessel weer beter te maken.”

Bessien knikt instemmend.

„Ik zal hem poeders geven,” zegt dokter. „Misschien worden de pijn en de koorts minder.”

Hessel kreunt: „Het is nu nog erger dan vanmorgen.”

„We zullen hopen, dat je de pijn gauw kwijt zult raken,”

troost dokter. „Ester moet om één uur de poeders maar komen halen. Kan dat?” Natuurlijk kan dat. Als het moest deed Bessien het zelf. Die arme jongen heeft zo'n pijn.

Dokter gaat naar de volgende patiënt.

Bessien loopt te prakkezeren wat ze voor Hessel kan doen. Ze weet een best middel. Ze zal een hete kruik maken en die bij zijn benen leggen. De kou moet er uit.

Zorgzaam komt ze met een kruik, gevuld met kokend water, aanlopen en legt hem aan Hessels voeten. Ze heeft ook een stukje wollendeken meegenomen waar ze Hessels voeten inwikkelt. Maar als ze dat doet gilt Hessel van de pijn. Hij kan niet velen dat Bessien met haar handen aan zijn benen komt. Dadelijk krijgt Hessel een poeder in, als Ester er om één uur mee thuis komt. Om de drie uur moet hij er één innemen, staat er op het doosje. Maar de poeders hel-

pen niet. Er komt geen vermindering van koorts en pijn. De volgende morgen is dokter al weer vroeg bij Hessel. Bessien vertelt hem van de warme kruik en het wollen dekentje. Voldaan kijkt ze naar dokter, alsof ze wil zeggen: „Heb ik dat nu niet best gedaan?”

Dokter begrijpt wel, dat Bessien het uit bestwil gedaan heeft, maar het is precies verkeerd geweest. Hij slaat de dekens opzij, handig rolt hij het dekentje van Hessels voeten af en neemt de kruik weg. Terwijl dokter dit doet kreunt Hessel wel, maar lang niet zo erg als wanneer Bessien aan zijn benen komt. Dan legt dokter het laken luchtig over Hessels voeten heen en zegt: „Zo is het beter, hè?”

„Ja, dokter,” zucht Hessel verlicht.

Bessien begrijpt er niets van. Ze had nog wel gedacht, dat ze het goed gedaan had.

Dokter zegt, dat Hessel de poeders maar moet blijven innemen, dan zal hij de volgende dag weer terugkomen.

Acht dagen achtereen duurt die vreselijke pijn, zonder dat dokter er iets aan kan veranderen. Maar als Hessel Dinsdagmorgens wakker wordt voelt hij zich helemaal beter. Overgelukkig roept hij naar beneden: „Bessien! Bessien!”

„Ja, ik kom!” roept ze terug.

Ze loopt zo vlug ze kan het laddertje op. Als Hessel haar op de zolder hoort lopen roept hij blij: „Ik heb geen pijn en ik ben ook niet ziek meer.”

„Gelukkig voor je, jongen,” zegt ze dankbaar. „God heeft mijn gebeden verhoord.”

„Maar weet u wat zo raar is,” zegt hij een beetje angstig, „ik kan mijn benen helemaal niet bewegen.”

„Nu je geen pijn meer hebt, zullen je benen ook wel gauw beter worden, denk ik,” zegt Bessien hoopvol. „Je moet aanstonds alles maar aan dokter vertellen.”

Als dokter zijn dagelijkse visite maakt, en van Bessien al hoort hoe het met Hessel is, zegt hij tegen hem: „Je hebt geen pijn meer, hè?”

„Gelukkig niet meer! Het was zo erg, dokter! Maar kan ik nu ook weer gauw lopen?”

„Gauw? . . . Nee, dat niet. Je zult geduld moeten hebben. Misschien wel heel erg lang.”

„Maar, dokter!” roept Hessel geschrokken. „Moet ik dan al die tijd hier boven in die bedstee blijven liggen?”

„Nee, nee! Dat hoeft je niet. Als je zo doorgaat mag je overmorgen, dat is Donderdag, weer in de kleren, en dan mag je naar beneden ook. Ik zal je dan op mijn rug de ladder afdragen en dan hoeft je niet meer naar boven, want zie je, ik wist al, dat je de pijn binnenkort zou kwijtraken, maar ook, dat je dan nog niet direct zou kunnen lopen, daarom heb ik een plannetje bedacht. Er komt, moet je weten, een ledikant in de kamer te staan, waarin je 's nachts kunt blijven slapen. Hoe vind je dat?”

„Fijn, dokter!” zegt Hessel met schitterende ogen. Zijn kleren aan, op dokters rug naar beneden, in een ledikant slapen! In zo'n mooi ding slapen de mensen aan de vaste wal ook. Dat is eventjes deftig!

„Dus dat houden we voor afgesproken, hè! Nu ga ik met Bessien naar beneden. Ik moet nog het één en ander met haar bespreken. Dag Hessel!” Kameraadschappelijk steekt dokter de hand op en vrolijk wuift Hessel terug.

Beneden gaat dokter in vaders stoel zitten. Met een bang voorgevoel gaat Bessien tegenover hem zitten. Wat zou er te bepraten zijn? En meteen begint dokter met zijn altijd rustige stem: „Het ziet er niet zo mooi uit met Hessels benen. 't Is een ernstig geval. Hij zal nooit weer kunnen lopen.” „Maar dokter,” zegt Bessien hevig geschrokken. „Nooit

weer lopen? Is er dan helemaal geen kans op beterschap?"

„Ik moet je werkelijk teleurstellen, Bessien. Ik wilde, dat ik je een weinig hoop kon geven. Maar dat kan ik niet. Onmogelijk! Hessel heeft kinderverlamming en daar is geen kruid voor gewassen!"

„Die arme jongen!" Bessiens stem beeft. Ze wil zich goed houden, maar ze kan het niet. Het is zo heel erg. Ze begint zacht te huilen.

Dokter, die altijd met de mensen op het eiland meeleeft in ziekte en zorg, heeft erg met de oude vrouw te doen. Hij wil proberen haar wat moed in te spreken.

„Het is verschrikkelijk!" zegt hij. „Maar je weet toch net zo goed als ik, dat je tot God kunt gaan met je moeite en zorgen? Als je dat doet zal Hij je kracht geven, opdat je Hessel zal kunnen verzorgen. Wat een zegen, dat hij zijn eigen lieve Bessien heeft, die hem verzorgt en helpt als een eigen moeder dat kan doen. Wat moest die jongen beginnen, als hij jou niet had, Bessien?"

Ze droogt haar tranen. Dokter heeft gelijk. Ze zal bidden om gezondheid, opdat ze kan leven voor haar zorgenkind.

„U heeft gelijk, dokter! Maar ik zie er wel tegenop om het aan Hessel te vertellen, dat hij nooit weer zal kunnen lopen."

„Maar dat hoeft je niet te doen. Je mag het zelfs niet doen. De hoop op beterschap mag hem niet zo ineens ontnomen worden. Dat komt hij na verloop van enige weken wel te weten. En heus Bessien, je zult eens zien hoe gauw hij zich zal schikken in zijn lot. En je zult je er over verbazen hoe gauw hij zich aan allerlei dingen weet aan te passen. Heb je niet gemerkt hoe blij hij was, toen ik hem vertelde dat hij naar beneden mocht en in een ledikant mocht slapen? O, ja, dat is waar ook. Ik heb daar met jou nog niet eens over ge-

sproken. Ik wist eigenlijk vanaf de eerste dag al, dat het kinderverlamming was en ook, hoe de ziekte zou verlopen. Dat heb ik jou toen nog maar niet verteld. Dat is nu vroeg genoeg. Maar intussen heb ik alvast het één en ander geregeld. Later kunnen jullie zelf wel een ledikant voor hem kopen.

Ja, knikt Bessien. „En wanneer laat u het brengen?”

„Morgen in de loop van de dag. Is dat goed?”

„Dat is best, dokter!”

„Er wordt ook een spiraalmatras bij gebracht. Je moet zelf maar zien waar het moet staan. En voor het beddegoed en dekens zorg jij wel, hè?”

„Ja, dokter! Bessien zal wel zorgen,” zegt ze met een droevig glimlachje.

„Dat God je er de kracht voor geeft!” Hij schudt haar magere, rimpelige hand.

„Dank u wel, dokter,” zegt ze dankbaar. Het doet haar goed, dat dokter zo oprecht met hen meeleeft.

Donderdagsmorgens komt Bessien met Hessels beste kleren bij zijn bed. Ze wil hem helpen aankleden, maar dat hoeft niet, vindt Hessel. Hij is geen bakerkind. Daar is hij „mans” genoeg voor. Zijn kousen trekt hij over zijn krachteloze benen. Zijn ballonbroek en gestreepte baatje en zijn buis kan hij ook zelf wel aantrekken. Bessien staat er versteld van. Die jongen is net zo levenslustig als vóór zijn ziekte. Dokter heeft het goed gezien, dat Hessel helemaal niet neerslachtig zou zijn.

Daar komt dokter juist boven.

„Zo, zo! Al in de kleren, jongen?”

„Ja dokter,” zegt Bessien met een tikje trots en blijdschap

in haar stem. „Hij heeft zichzelf aangekleed. Ik mocht hem niet eens helpen.”

„Daar heeft hij gelijk in. Wat je zelf kunt doen, moet je nooit door een ander laten doen. En Hessel, vind je het prettig met je kleren aan?”

„Fijn!” zegt hij blij. „Mag ik nu naar beneden?”

„Jonge ja!” Dokter bukt zich zó, dat Hessel gemakkelijk de armen om dokters hals kan slaan. „Houd je stevig vast, hoor!” waarschuwt hij. „Zit je goed? Ja? Dan gaan we!”

Daar gaat Hessel op dokters rug over de zolder. Langs vaders haring- en ansjovisnetten. Nu gaan ze het laddertje al neer. Met rukjes gaat het omlaag. Zo, nu zijn ze op de grond, in de gang. De kamer in, en eer hij er erg in heeft zit hij in vaders stoel. Met een blij gezicht kijkt hij de kamer rond. Fijn is het om hier weer te zijn. Daar staat zijn ledikant. Een mooi ding is het. Wat een verschil met die benauwde bedstee, waarin hij zoveel pijn geleden heeft.

„Ziezo, nu ben je lekker beneden, hè?” zegt dokter. „Nu kan je fijn aan tafel eten, en lezen of spelen.”

Hessel knikt.

„En,” begint Bessien, nu Hessel niets zegt, maar stil en tevreden rondkijkt, „wat zeg je van je ledikant? Staat het daar niet mooi, zo dicht bij het raam?”

„Ja! Dan kan ik 's ochtends mooi naar buiten kijken.”

„Dus je vindt het wel leuk zo?” zegt dokter, terwijl hij vriendelijk naar Hessel lacht. En dan vervolgt hij met een ernstig gelaat:

„Ja, op het ogenblik kan ik niet zo veel meer voor je doen. We moeten het voorlopig maar afwachten. Ik zou zeggen, de volgende week Donderdag zal ik maar weer eens bij je terugkomen.”

Dan gaat dokter naar de volgende patiënt.

„Wat wou je vanochtend doen, Hessel?” vraagt Bessien.

„Ik kan wel eens gaan lezen,” besluit Hessel. „In de kast ligt mijn bibliotheekboek van school. Daarin heb ik nog geen letter gelezen.”

„Hoe ziet het er uit?”

„Er zit een bruin kaft om.”

Bessien heeft het gauw gevonden. Zo, nu kan Hessel zich wel vermaken. Als hij iets wil hebben, moet hij maar even roepen, want Bessien moet in de keuken aan het werk. Met beide handen onder het hoofd zit Hessel te lezen. Maar na een uur klappt hij het boek dicht.

Daar zit hij nu! Hij vindt het fijn, hoor! Daar niet van! Maar hij kan niet lopen. Hij moet blijven zitten, waar hij zit. Waren zijn benen nu ook maar weer beter. . . . dan. . . . hè, hoe kan hij zó denken! Dokter heeft immers gezegd, dat hij geduld moet hebben. . . . en nu begint hij al te tobben. . . .

De kamerdeur gaat open, Bessien komt met de koffiepote binnen.

„We zullen direct koffiedrinken,” zegt ze. En als ze de koffiepote op het lichtje heeft gezet, dribbelt ze terug naar de keuken, en als ze terugkomt zegt ze lachend: „Kijk eens!” Verbaasd kijkt Hessel naar Bessien, die een stuk brok „speculaas” van een half pond omhooghoudt.

„Die is voor jou!”

„Voor mij?” vraagt Hessel ongelovig.

„Ja, voor jou! Helemaal! Ik zal je vertellen, hoe dat komt. Zo even dacht ik: Nu Hessel beneden is, is het een beetje feest en bij feest hoort koek. Zodoende ben ik naar Nentjes gegaan om een half pond brok. En toen vroeg Tjallings memme hoe het met jou was. En toen ze hoorde, dat jij weer in de kleren was, vond ze dat zó fijn, dat ze dit stuk

voor jou meegaf. Ze zei er bij, dat het beslist voor jou alleen was. Je moest maar eens lekker smullen.”

„Dat heeft ze goed bedacht!” zegt Hessel, terwijl hij vrolijk het stuk brok met twee handen aanpakt. „Wat een groot stuk!”

Hij bekijkt het aandachtig aan beide kanten. Vol amandelen. Het ziet er smakelijk uit. Hij zal er de kop maar afbijten.

Echt gezellig zitten ze bij elkaar te koffiedrinken.

Bessien zegt: „Kan je dat hele stuk wel op in één keer?”

„Best, hoor!”

Stil en gelukkig zit Bessien naar haar jongen te kijken, die zich de brok zo lekker laat smaken. Erg aardig van moeder Nentjes, zo aan Hessel te denken.

„Nog een kopje?”

Hessel twijfelt. Wat zal hij doen?

„Je krijgt er een schepje suiker in,” belooft Bessien.

Dan wil hij er nog wel één. Bessien is in een goeie bui, hoor!

Anders krijgt hij zijn tweede kopje altijd zonder suiker.

Na het koffiedrinken gaat Hessel weer lezen tot Ester om twaalf uur hijgend uit school thuiskomt.

„Ha, Hessel,” zegt ze. „Ik moet je de groeten doen van meester Jansma. En hij komt je gauw opzoeken. En als je nog een leesboek wilt hebben, moet je het maar zeggen, dan zal ik het voor je meenemen.”

„Ik wil graag een boek hebben,” zegt hij. „Maar vraag vooral om een dik, hoor! Anders heb ik het zo uit. En ik houd van veel platen. Durf je dat te vragen?”

„'k Zou niet weten waarom niet.”

„Zeg, Ester! Ik wou wat gaan tekenen, maar mijn doos en schetsboek liggen boven in de kast. Wil jij die even halen?”

„Wel ja!”

Weg is Ester al. En heel gauw komt ze met doos en boek bij Hessel. Dadelijk kijkt Hessel in de doos. Hè, de lineaal is er niet in. Waar heeft hij die gelaten? Ach, die ligt op de bovenste plank in de kast.

„Ester,” zegt Hessel, „mijn lineaal zit niet in de doos, die ligt boven in de kast.”

„Ik zal hem wel even halen,” biedt ze gewillig aan.

Hessel vindt het fijn, dat ze zo gediensstig voor hem is. Het duurt wel even eer ze de lineaal gevonden heeft, maar ze komt er toch mee naar beneden.

Die middag eten ze weer als vroeger met z'n drieën aan tafel.

Vóór schooltijd tikt Tjalling tegen de ruit en roept, dat hij na vieren bij Hessel komt.

Het wordt een gezellige middag. Ester brengt een dik boek (een splinternieuw, dat nog geen jongen of meisje gelezen heeft) voor Hessel mee. En Tjalling houdt zijn vriend gezelschap. Ze doen spelletjes, die je alleen maar aan tafel kunt doen.

Tjalling stelt voor: „Zullen we een partijtje dammen?”

Daar hoort Hessel van op. Dammen? Hoe komt hij daarbij? Tjalling had er altijd een gloeiende hekel aan, omdat hij nooit een spelletje van Hessel kon winnen.

Nu, Hessel vindt het wel prettig. Tjalling moet maar even aan Bessien om het dambord vragen.

Ze komt het zelf brengen en

heeft voor elk een lekkere „stiejk” (boterballetje). Knabbelend zitten ze te schuiven en zwart slaat wit en wit slaat zwart. Als Tjalling weg gaat belooft hij de volgende middag terug te komen. Na het broodeten zegt Bessien:

„Je moest nu maar wat gaan rusten. Je zult wel moe zijn. Als je wilt lezen kan je dat op bed ook wel doen. Ik blijf gezellig bij je zitten.”

Dat vindt Hessel best. Hij begint zich onderdehand uit te kleden. Dat gaat maar wat best. En Bessien kijkt weer verwonderd toe hoe goed hij zich weet te behelpen. Even later ligt hij onder de dekens.

„Nou?” vraagt Bessien glimlachend. „Waar lig je liever? Hier of boven?”

„Hier hoor! Het veert zo lekker. ’t Is net of je in een hangmat ligt.”

Hessel veert zijn bovenlichaam op zijn ellebogen steunend vlug op en neer. „Kijk eens, hoe het wiebelt!”

„Voorzichtig! Maak het niet stuk, kind,” vermaant Bessien. „Zo, nu ga ik de kleren van je toate en Tunes verstellen. Die moeten vóór Zaterdag nog heel zijn.”

„Ja, die komen Zaterdag weer thuis,” zegt Hessel. „Die zullen er ook van ophoren, dat ik hier lig.”

„Dat zullen ze zeker,” zegt Bessien en haar gezicht krijgt weer die bezorgde trek. „Ze weten niet eens, dat je ziek bent.”

Ze zucht diep.

„Wat zucht u, Bessien?”

„Zou je niet zuchten, als je zo’n partij kapot goed te verstellen hebt.” Dit zegt ze maar omdat ze voor Hessel niet wil weten, hoe vreselijk ze het vindt alles aan zijn toate te vertellen. Dááaraan dacht ze op dat ogenblik . . . En toch,

toch weet ze, dat God haar de kracht kan geven om dit te doen.

Terwijl ze zo staat te piekeren komt Ester thuis van de catechisatie.

„Zal ik u helpen verstellen?” biedt ze aan.

„Goed, kind! Maar steek dan eerst de lamp even aan, want het begint al donker te worden.”

Samen zitten ze te naaien aan het dikke baaien goed van de mannen. En Hessel . . . die is zo waar in slaap gevallen.

Hessel is nu al zes weken beneden en hij heeft zich in die tijd helemaal niet verveeld. Bijna elke dag komt Tjalling een paar uur bij hem. Dan gaan ze meestal figuurzagen. Die figuurzaag met toebehoren heeft Tunes voor Hessel meegenomen uit Den Helder. Dan heeft Hessel ook nog zijn huiswerk te maken voor school.

Meester Jansma komt hem Woensdags- en Zaterdagmiddags les geven. Eerst kijkt meester het werk van Hessel na en bespreekt dan de nieuwe opgaven met hem. Daarna vertelt hij altijd een verhaal uit de Bijbel. Hij is begonnen met de geschiedenis van Jozef. Ook krijgt Hessel dikwijls bezoek. Dat brengt veel afwisseling. Wie denkt, dat Hessel zich niet weet te vermaken, heeft het lelijk mis. Nee, nee, Hessel heeft het steeds druk, en is altijd goed gemutst, want hij hoopt, dat hij weer beter zal worden. 't Is wel vreemd, dat dokter eens per week komt kijken, en dan geruststellend zegt: „Geduld, Hessel. Geduld. De volgende week kom ik terug.”

Maar toen dokter er vanmorgen was, heeft hij gezegd, dat hij niet weer terugkomen zou, omdat hij toch niets meer aan Hessel kon doen.

Daaraan moet Hessel nu voortdurend denken. Waarom

komt dokter niet weer terug? Z'n benen zijn toch nog lang niet beter!

Zou dokter wegblijven omdat het toch hopeloos is? Dat zal het zijn! Vast! Hij zal wel voor altijd ongelukkig blijven. Dat wist dokter al lang. Iedereen weet het, moet je denken. Waarom zijn ze anders allemaal zo vriendelijk en hartelijk tegen hem? Als hij ergens om kikt, vliegt Ester voor hem, en Tjalling is zo gewillig als een lam. Hij zit te dammen, alsof het zijn lievelingswerkje is. Tunes nam zo maar een figuurzaag voor hem mee en toate kwam, omdat hij dacht, dat Hessel dat wel leuk zou vinden, met een aquarium met vier soorten visjes er in voor hem aanzetten! Ieder, die hem komt bezoeken brengt wat voor hem mee. Bessien zegt dan: „Jongen, je wordt overladen met weldaden.” En waarom heeft meester het er altijd over, dat hij maar veel moet leren? Zou meester hem willen klaarmaken voor „pennelikker”? Omdat hij toch een ongelukkige stumperd is en blijft?

Maar hij wil geen „pennelikker” worden. Nooit! Hij wil beter worden. Hij wil naar zee!... Alle dagen op het ruime sop zwalken. Laat hij maar niet meer aan dat heel erge denken, het mag immers niet waar zijn... weg er mee....

Hij gaat zijn huiswerk maken, dat geeft andere gedachten. En 's middags heeft Hessel weer afleiding, want Tjalling houdt hem tot 's avonds zeven uur gezelschap.

Maar laat in de avond als iedereen slaapt, ligt Hessel nog klaar wakker. Hij kàn niet in slaap komen. De angstige gedachten dat hij nooit beter zal worden, komen als een spook op hem aan.... Het is niet waar.... Ga weg.... Maar die kwellende gedachten laten hem niet los.... Ze houden hem stevig vast.... 't Is of zijn borst toegeknepen wordt... hij wordt zo bang.... Zweetdruppels parelen op zijn voor-

hoofd. Hij kan wel schreeuwen van angst. . . . Maar dat nooit. . . . Hij zet de tanden op elkaar. . . . Die angstaanjagende gedachten moet hij kwijt. . . . maar ze bespringen hem opnieuw. . . . Jij naar zee? 't Mocht wat! Dan moet je een flinke, gezonde Hollandse jongen zijn. En jij? . . . Jij bent een ongelukkige stakkerd. . . . Dokter kan je niet meer helpen. . . . Niemand! Niemand? Nou ja, God kan het wel. . . . Maar waarom helpt God hem niet? Opeens schiet hem te binnen wat meester verteld heeft. Jozef heeft ook vaak gezucht: „Waarom helpt God mij niet?” Daarop kreeg hij geen antwoord. Maar Jozef heeft altijd gebeden. . . . Gebeden? Dat heeft hij niet eens gedaan voor hij ging slapen. . . . Dan vouwt hij zijn klamme handen en sluit de ogen.

„Here Jezus, wilt U me helpen? U weet toch waarom ik zo bang ben. . . . Dokter weet geen raad. . . . Niemand. . . . Maar helpt U me Here. . . . Amen.”

Hessel weet niet wat hij meer bidden moet. Hij denkt weer aan het bijbels verhaal van Jozef. . . . Jozef, die dagen, weken, maanden in de gevangenis moest blijven, werd door de schenker vergeten. . . . Maar door God werd hij niet vergeten. . . . Hij werd verlost. . . . God bestuurde zijn leven. . . . God bestuurt ook dat van Hessel. Nu hij daaraan denkt is hij niet zo bang meer. Hij wordt rustig. De angst gaat weg. Hij wil net als Jozef geduldig zijn. . . . Hij wil het overgeven en stil zijn. . . . God zal hem wel helpen, ook al zal hij nooit weer kunnen lopen. . . .

Zo ligt hij nog een poosje te denken, maar valt dan kalm in slaap. En als hij de volgende morgen ontwaakt, moet hij weer aan alles denken, maar nu ziet hij alles heel anders dan gisteren. . . . Hij wil er in berusten en maar stil afwachten. . . . Geduldig.

's Ochtends zitten Bessien en hij, als altijd een kopje koffie te drinken.

„Heb je je werk voor meester al af?” vraagt Bessien.

„Nog niet,” zegt Hessel onbezorgd. „Ik moet nog maar drie sommen en één taaloefening.”

„Je bent er dus om vóór drieën wel mee klaar?”

„Met gemak!”

„Doe maar goed je best, jongen,” zegt Bessien warm. „Misschien kan je het volgend jaar gelijk met Tjalling naar de zesde klas.”

„Meent u dat, Bessien?” Hessel kijkt haar ongelovig aan.

„Ik hoop het!”

„Daar geloof ik niets van. Wil ik u wat zeggen? Ik word nooit weer beter. Huil nu niet, Bessien, want ik vind het niet erg meer.”

„Maar kind, wie heeft je dat verteld?”

„Geen mens.” Hessel zegt het net zo kalm, of het de gewoonste zaak van de wereld is, en dan vertelt hij, dat hij er vannacht zo lang over getobd heeft.

„Hessel, wat ben ik dankbaar, dat je het weet. . . . en dat je het zo geduldig dragen wilt.”

Hessel weet niets terug te zeggen. Hij knikt maar eens. En Bessien, ze is zo gelukkig van binnen. . . . Wat heeft ze er tegen op gezien om het hem zelf te moeten vertellen. . . . en dat is nu niet nodig. . . .

's Middags vertelt Hessel het aan meester en ook hoe hij 's nachts aan het verhaal van Jozef gedacht heeft.

„Wat is het toch een zegen, als we in vóór- en tegenspoed op Gods hulp blijven vertrouwen,” zegt meester. „Doe dat maar steeds, m'n jongen. En nu je zelf weet hoe het met je gesteld is, vind ik het veel beter, dat je weer naar school gaat. Je bent niet ziek, daarom is het voor jou veel prettiger

om weer net als vroeger met de jongens en meisjes gelijk op te leren.”

„Maar hoe moet ik er komen?”

„Er is wel iemand te vinden die jou even op zijn rug naar school dragen wil. Willem Gersen wil het vast en zeker doen. En als je toate en Tunes over een week of vijf voor de hele winter weer thuiskomen, heb je twee bedienden tot je beschikking. Wat zou je daarvan denken?”

„Ik vind het fijn, meester. Fijn!”

Hessels ogen schitteren van blijdschap. „Dan hoef ik niet alle dagen meer in de kamer te zitten. Hè, wat heb ik er een zin in! Wanneer mag ik? Maandag al?”

„Wel ja! Dat kan best! Ik zal je dus geen werk meer opgeven, want we hopen elkaar Maandag op school weer te spreken.”

„Goed meester! Wilt u dan aan Willem vragen of hij mij brengt en haalt?”

„Ja, hoor! Maak je daar maar niet bezorgd over. Dat komt wel in orde. Als hij het niet kan doen, zijn er nog wel tien anderen, en als het moet, doe ik het zelf. Dag Hessel!”

„Dag meester!”

HOOFDSTUK VII

Veranderingen

Die eerste schooldag, die een grote verandering in Hessels eentonig bestaan brengt, wordt voor hem weer een feestdag. Hij zit weer net als vroeger naast Tjalling en kan gewoon meekomen, want hij is niets achterop geraakt. Van kwart vóór elf tot elf uur is het speelkwartier. Dan draagt meester Hessel naar buiten en mag hij daar op een stoel zitten. De jongens uit zijn klas gaan tegen elkaar om 't hardst lopen, want dan kan Hessel aftellen: één. . . . twee. . . drie. . . . af! En hij beslist of het eerlijk gaat of niet. Op die manier speelt Hessel ook mee.

Dagen, weken achtereen wordt Hessel heen en terug naar de school, de kerk en de Zondagsschool gedragen. Een andere mogelijkheid om er te komen bestaat er niet. . . . Maar als er half Januari een pak sneeuw valt, dat klinkt als een klok, kan Hessel zich zelf met de prikslee redden. Dat is voor hem een uitkomst. Hij glijdt met een vaartje door de dorpsstraat en hij gaat net zo goed als de andere jongens met zijn sleetje de helling van De Berg neer.

Hij heeft de grootste pret, als hij met een reuzegang de steilte neer roetst. De jongens trekken om beurten Hessel met zijn slee naar boven. Maar die sneeuwpret duurt tien dagen en dan begint het te dooien. En het wordt opnieuw dragen. Heen en weer, heen en weer.

April komt in het land en dan gaan Hessel en Tjalling over naar de zesde klas, maar Ester, die alle klassen doorlopen heeft, verlaat de school en gaat Bessien in het huishouden helpen.

Op Urk komt elk voorjaar, in het schuurtje van Klaas Asma, een Enkhuizer koopman uitverkoop houden van allerlei tweedehands goed. Voor de Urker jongens en meisjes is dat iets bijzonders. Ze moeten allemaal even bij de koopman rondneuzen. Ook Hessel wil graag eens kijken, en als Tunes 's middags thuiskomt (ze zijn op de Zuiderzee aan het haringvissen) is hij niet zo goed of hij moet even met Hessel naar het schuurtje.

En als de koopman ziet, dat Hessel gedragen wordt, vraagt hij wat hem scheelt. Tunes doet het woord. „En, ja,” eindigt hij, „als Hessel ergens naar toe wil, moet hij er heen gedragen worden.”

„Waarom nemen jullie geen wagentje?” vraagt de koopman verwonderd.

„Daar zeg je wat! Maar zo'n ding kost veel te veel,” zegt Tunes. „Het zit er bij ons niet aan. De hele winter hebben we niets verdiend. En de haringteelt is slecht.”

„Maar zo'n wagentje als ik bedoel, zal je heus de kop niet kosten,” zegt de koopman. „Je neemt een onderstel van een kinderwagen. Je maakt er een kist op vast, en klaar is Kees.”

„Maar op Urk hebben de mensen geen kinderwagens, laat staan dan een onderstel.”

„Dat hoeft ook niet, want ik heb er één voor jullie te koop.”

„Is het duur?” vraagt Hessel opgewonden. Hij heeft tot nu toe stil geluisterd, maar een wagentje, dat staat hem aan. Zou dat even fijn zijn!

„Duur?” herhaalt de koopman lachend. „Jij krijgt het van mij voor mijn eigen geld. Geen cent, geen halve cent wil ik er aan verdienen. Daar! Voor vijf en twintig stuivers mag jij het van me hebben.”

„Laten we gauw gaan vragen, Tunes!” dringt Hessel aan.

„Toe dan toate is nog thuis.”

„We komen het je zo dadelijk zeggen,” beslist Tunes en hij gaat er met grote stappen van door.

Als ze in het keukentje komen, roept Hessel: „Toate, de koopman heeft een wagentje voor me. Het kost maar een gulden vijf en twintig. Wilt u het kopen?”

Vader glimlacht. „Wat bedoel je, jongen?”

Dan vertelt Tunes wat er te koop is.

Vader heeft er wel oren naar, maar Bessien tempert: „Als dat ding maar sterk genoeg is, want als de wielen in elkaar zakken, zijn we nog verder van huis.”

„Dat zal wel meevallen,” pleit Ester. „Zó zwaar is Hessel niet.”

„Ik zal zelf naar die „ouwe jode” lopen,” zegt vader. „Als het niet sterk genoeg is, neem ik het niet.”

Hessel wil ook mee. Hij klimt op toates rug en samen gaan ze naar de koopman. Onderweg zeurt Hessel telkens: „Kopen, hoor toate!”

„We zullen eerst eens kijken. Als de wielen sterk genoeg zijn, koop ik het gerust wel.”

„Zo, koopman,” begint vader, als ze in het schuurtje zijn.

„Mag ik het onderstel wat je te koop hebt, eens zien?”

„Dat kan niet, schipper,” zegt de handelaar. „Ik heb het niet bij me. Maar over twee dagen zal ik het op zicht sturen. En als het je niet aanstaat stuur je het me terug.”

„Doe dat maar,” antwoordt Hessel, in plaats van vader.

„Hij zal het wel vertellen,” lacht Van Urk. „Maar ik zou zeggen: Dat moest je maar doen.”

„Hoe is uw adres?”

„Willem van Urk Teuniszoon te Urk.”

„Komt het zo terecht?”

„Ik zou het wel denken. Straatnamen hebben we hier niet.” Met het blij vooruitzicht dat hij een wagentje zal krijgen, gaat Hessel opgewonden naar huis. Wat duren twee dagen toch lang als je ergens op wacht. Maar toch komt daaraan ook een eind. Het onderstel wordt inderdaad twee dagen later thuis bezorgd.

„Het ziet er stevig uit,” zegt Ester.

Het valt Bessien ook mee. En Hessel zit er bij met schitterende ogen. Dàt zal hem worden! De mannen komen thuis. Vader duwt op de assen en probeert of hij de wielen kan buigen, maar dàt gaat niet.

„Het zijn sterke wielen,” prijst vader. „We moesten het maar houden. Vind je ook niet, Hessel?”

„Natuurlijk!” antwoordt hij. „Wie moet er de bak op maken?”

„Ik zal bij Nentjes vragen of hij een sterke kist voor me te koop heeft, die er op past.”

En meteen gaat hij er met het onderstel vandoor.

Nentjes taxeert de lengte en de breedte. Een sun-light zeep kist zal wel niet zoveel schelen, en die is sterk ook. En als hij zo'n kist op de assen legt, zegt hij: „Dat past precies. Al was ie er voor gemaakt.”

„Hoeveel kost me die grap?” vraagt Van Urk.

„Praat nu niet over kosten. Dat is zo allang goed. Ik hoop, dat Hessel er plezier van hebben mag. Moet je die kist er zelf op maken?”

„Ik? Ach man, ik kan geen spijker krom slaan, laat staan van recht. Gersen moet het maar doen, dan weet ik zeker, dat het goed vast zit.”

En Gersen de timmerman zegt, dat hij er dadelijk aan beginnen zal. En hij maakt er veel werk van. Hij schaaft de kist spiegelglad, anders zou Hessel splinters in zijn handen krij-

gen. Zonder dat ze er bij Van Urk iets van weten brengt hij de kist en onderstel bij Koffeman de schilder.

„Direct een kwastje verf geven, hoor. De wielen zwart en de bak van buiten groen en van binnen rood,” kommandeert Gersen. En de schilder zet er bovendien met sierlijke witte krulletters achterop:

H. VAN URK

1910

Dan gaat de kist terug naar de timmerman. Heel secuur zet hij de bak met schroeven vast. Een houten trekker bevestigt hij aan het onderstel en brengt het rijtuig zelf bij Hessel. Hessel kijkt met ogen als theeschoteltes naar zijn wagen.

„Wat is ie prachtig geworden!”

„Dat had je zeker niet gedacht, hè?” zegt Gersen lachend.

„We zullen je vigilante eens proberen.” En Gersen pakt Hessel op, plant hem in de wagen en trekt deze voort. Eerst langzaam, maar dan begint hij hard te lopen. Hessel zit te schudden van het lachen. De mensen wuiven hem vrolijk toe. Ze vinden het allemaal vast leuk, denkt Hessel. Als hij weer voor het huis staat, slaat Bessien van verbazing de handen in elkaar en zegt: „Wat is dat mooi! Nu ben je er mee klaar.”

Ester moet het ook eens proberen. „Wat rijdt dat karretje licht. Het gaat vanzelf,” zegt ze als ze een rondje om geweest is.

Vanaf die dag kan je Hessel steeds in zijn wagentje door het dorp zien rijden. Tjalling sleept hem overal mee naar toe. In Juni (als de maaiers uit Oud-Leusen komen, om het hooiland te maaien) is Hessel, als Tjalling koffie met koek naar de maaiers brengen moet, steeds van de partij. Hessel

geniet als hij die mensen in hun Drents dialect hoort spreken.

En als het hooi binnen gehaald wordt met paard en kar gaat Hessel ook mee. Met een sterk touw wordt het karretje

aan de hooiwagen gebonden en Hessel hobbelt er netjes achteraan.

Zo rolt Hessels leven onbezorgd verder.

Op school leert hij vrij goed, maar meester weet, dat wanneer Hessel wil, hij meer zou kunnen leren, en meester spoort hem vaak aan verder te studeren, maar Hessel wil

daar weinig of niets van weten. Hij is niet van plan om zijn leven op een kantoor te slijten. 's Morgens negen uur moet je beginnen tot klokslag twaalf en dan mag je naar huis tot half twee, en dan laat je je maar gemoedelijk tot zes uur in zo'n vierkant kamertje opsluiten. Vreselijk! Hij zou zich voelen als een vogel in een gouden kooi. Nee, Hessel wil in de buitenlucht, en elke dag iets anders beleven. Denk eens aan toate en Tunes! Dàn komen ze om twee uur thuis, dàn blijven ze weer eens als er weinig wind is, de hele nacht maar op zee bij de netten wachten. De éne keer hebben ze de netten vol, en de andere keer zit er bijna niets in.

Zo'n onzeker leven vol avonturen zit hem in het bloed. Dat weet meester heel best en hij begrijpt ook goed, dat Hessel daardoor niet veel met een kantoor op heeft. Maar hij zal toch iets moeten doen. Zo lang zijn vader leeft zal het wel met hem gaan, maar later als hij alleen komt te staan en dan niets kan, zal hij aan de liefdadigheid overgeleverd zijn.

Daarom zegt meester op een Zaterdagmorgen, één week voor zijn klas voorgoed de school verlaten zal: „Hessel, is je toate vanavond thuis?”

„Ja, meester!”

„Zeg hem dan, dat ik vanavond om zes uur even kom praten. Vergeet je het vooral niet te vragen?”

„Vast niet, meester!”

Even over zessen komt meester bij de familie Van Urk op bezoek. En als hij met Hessel vuist, zegt hij lachend: „Ja, ja, kereltje, ik kom eens over jou praten.”

Hessel lacht maar eens zuurzoet, en krijgt meteen een kleur als een boei. Hij weet zelf niet of dit nu van blijdschap of van verlegenheid komt.

„Van Urk,” zegt meester zich tot vader wendend, „ik wil eens praten over Hessel, maar ook met Hessel.”

„Dat kan, meester,” zegt vader. „Dus, Hessel, jij mag vanavond ook een duit in het zakje doen.”

Hessel knikt, en hij voelt het bloed weer in zijn hals omhoog kruipen. Hij snapt best, dat meester komt praten over het leren.

„Ik heb al meer dan eens met Hessel over zijn toekomst gesproken, Van Urk,” zegt meester ernstig. „Hoe prettig het voor hem wezen zou, als hij aanstonds op een eerlijke manier voor zichzelf zijn brood zou kunnen verdienen. Ik heb hem voorgesteld, boekhoudles te nemen, en dan een baantje op de visafslag of zoiets te zoeken, of te gaan doorleren, om dan te zien als volontair op de secretarie te komen, maar Hessel lijkt er niet veel oren naar te hebben.”

„Dat heeft hij zeker niet, meester,” zegt Van Urk. „Wij hebben het er ook wel eens over gehad, maar dan bleek het dat hij er niet veel zin in had. En ik kan het me best begrijpen, het zou voor mij ook niets zijn. Je moet denken, meester, dat wisselvallige leven zit ons van kindsbeen af in 't bloed.”

„Dat weet ik maar al te goed,” geeft meester lachend toe. „Maar daarom juist wil ik even met u en Hessel praten. Het zal dus het beste zijn, dat Hessel de school maar zal gaan verlaten. En als dat gebeurt, wil ik eens voorspellen hoe het met Hessel zal gaan.”

Meester kijkt naar Hessel en zegt:

„Jij zult je afschuwelijk gaan vervelen. Want Tjalling, je vriend komt als bakkersknechtje bij zijn vader. Dan zal hij niet zoveel met je kunnen optrekken als hij tot nu toe deed. . . . en jij wacht maar, wacht maar tot er eens een baantje voor je openkomt. Daarom wil ik dit voorstellen:

jij gaat net als de andere jongens en meisjes van school. Maar jij komt 1 April weer bij me in de klas. Dan beginnen we niet van voren af aan, maar jij krijgt van mij apart, meer uitgebreid onderwijs. Dat zal je altijd van pas komen. En bovendien zal je je niet vervelen. Wat denk je er van, zullen we het zo eens proberen?"

Hessel zegt niet dadelijk: Ja. Maar in zijn hart geeft hij meester gelijk. Hij kan niet naar zee. En om nu zomaar te besluiten een kantoorbaantje te zoeken, daar is de kortste dag nog lang genoeg voor. Zoals meester het nu voorstelt is het niet zo raar.

„Ja. . . .” zegt Hessel nog wat bedachtzaam. „Zo konden we het wel doen.”

„Ik zeg het ook, jongen,” valt Bessien Hessel bij. „Ik deed het maar.” Ze heeft maar steeds geluisterd, maar dit moet haar even van 't hart.

Vader vindt het zo ook het beste. Hessel is van school, maar toch houdt meester hem zo nog een poosje onder zijn hoede. „Dus Hessel,” zegt meester, „dit houden we voor afgesproken?"

„Ja, zeker, meester!” Hessel zegt het beslist.

„Ik dacht het wel, dat we het eens zouden worden.”

Lachend knipoogt meester tegen Hessel. „We zullen het samen weer best vinden.”

En zo gebeurt het, dat Tjalling de eerste April als bakkersknechtje bij zijn vader in de bakkerij staat, en Hessel weer bij meester Jansma in de klas zit.

HOOFDSTUK VIII

Dàt is een verrassing

Het is de eerste morgen vreemd voor Hessel, als hij weer bij meester Jansma in de zesde zit. Voor hem is het zo anders, nu de jongens en meisjes van zijn eigen klas, waarmee hij elke dag omging, er niet meer zijn. Nu zitten de vijfde klassers hier. Wel kent Hessel hen allemaal, maar zo echt als vroeger is het toch niet. Zal dat wel ooit komen? Hessel betwijfelt het.

Hessel is niet de enige voor wie het vreemd is. Hij merkt best, dat meester zijn leerlingen ook nog moet leren kennen. Wie zou nu voor Jauwik Brands (meesters knechtje) in de plaats komen, denkt Hessel nieuwsgierig. Het vaste werkje is: elke morgen een beker koffie voor meester van huis halen.

Als meester heeft gebeden, regelt hij de lessen, maar die zijn niet voor Hessel bestemd, die krijgt ander onderwijs. Halfelf! Koffie halen. Speurend kijkt meester de klas rond. Flip ten Napel lijkt hem wel een flinke jongen. Ja, als Hessel kon lopen mocht hij het doen, dat spreekt. . . .

„Flip ten Napel,” zegt meester. „Wil jij de koffie even voor me halen?”

„Ja, meester!”

Flip haalt meesters dagelijkse verversing, maar als hij er mee aankomt, is er bijna de helft uit.

„Is mijn vrouw zo zuinig vandaag, of heb je zo gemorst?” zegt meester.

„Ik heb gemorst,” bekent Flip. „Terwijl ik liep, schommelde er telkens een beetje over de rand.”

„Morgen beter, hoor!” zegt meester, „want op die manier krijg ik maar de helft.”

De volgende dag is het weer hetzelfde liedje. Meester zegt, dat hij het nog één keer met hem wil proberen. Als het morgen weer zo is, mag een ander het doen.

Als Flip de dag daarop weer klaar staat, vraagt meester:

„Wat denk je er van? Zou het gaan zonder morsen?”

„'k Weet niet,” zucht Flip schouderophalend. „Ik loop heel langzaam, maar toch schommelt er koffie overheen.”

„Weet je wat! Ik zal het vandaag eens met een ander proberen. Wie van jullie kan het zonder morsen halen?”

Geen vingers. 't Is ook moeilijk. Als meester had gevraagd: Wie wil het eens proberen? Maar kunnen! Jauwik Brands, die kon het wel. Maar nu durft niemand het te doen, omdat hij bang is, uitgelachen te worden als hij morst.

Maar kijk eens! Er komt toch een vinger omhoog! Zou meester het niet zien? Meester ziet wel, dat het Jan Kramer is, maar hij wil het liever niet zien. Kwam er nu nog maar één vinger omhoog. Niks hoor! Jan Kramer is en blijft de enige. Hij is wel een leuke jongen, maar hij is niet zo heel zindelijk op zijn handen, zie je. Hij vergeet ze wel eens te wassen. . . .

Ongeduldig knipt Jan met duim en middelvinger. Ja, ja, meester ziet het wel. . . . Meester kan er niet buitenom. . . .

In elk geval hoeft die jongen alleen de beker maar vast te houden. En als het dan zonder morsen gaat, nou vooruit dan maar!

„Denk er aan, geen druppeltje morsen, hoor!” zegt meester streng, in de hoop, dat Jan nog terug zal krabbelen.

„Geen last, meester!” bluft Jan. „U zal er van opkijken.”

„Vlug dan maar!”

De hele klas zit in spanning. Vooral Hessel is brandend

nieuwsgierig hoe dat zal aflopen. Geens mens in de klas die een slag werk uitvoert. Zo'n Jan! Hoe zal hij dat klaar spelen? Zou hij net zo handig zijn als Jauwik? Er klinken klompenstappen in de gang. Daar is Jan de koffiehaler! Meester loopt met grote passen naar de deur en opent die voor zijn nieuwe knechtje. Triomfantelijk komt Jan de klas binnen. In zijn linkerhand heeft hij de beker, en zijn rechterhand heeft hij bovenop de beker geplaatst, waardoor er geen druppeltje koffie overheen kon schommelen. Wel heeft het hem een beetje pijn gedaan, toen die kokend hete koffie tegen de palm van zijn hand klotste. Maar nu kan hij zijn hand er af halen. . . . Straaltjes dampende koffie rollen van zijn hand terug in de beker. Hij kijkt meester aan met een gezicht van: Knap gedaan, hè meester!

„Aap van een jongen!” scheldt meester. „Denk je, dat ik die koffie zal opdrinken, waarin jij je vuile hand gewassen hebt? Geef hier die koffie! En jij naar je plaats. Ingerukt mars!”

Nijdig gooit meester de koffie door het geopende raam. Maar de hele klas zit te proesten van het lachen. Hessel kan niet tot bedaren komen.

Dan tikt meester met zijn lineaal op de tafel. Uit is de pret!

„Flip haal jij voortaan maar weer koffie, en vraag aan mijn vrouw of ze een schoteltje op de beker wil leggen.” Zo gaat het beter, en elke dag mag Flip de koffie halen.

Hessel mist zijn vriend Tjalling heel erg. Nu wordt hij dagelijks door Ester gebracht en gehaald. Op een ochtend is Ester nogal laat.

„Nu hoeft het niet meer!” moppert Hessel. „Denk je, dat

ik te laat wil komen! Ik ga niet meer! Ik heb helemaal geen zin vandaag!”

„Het kan nog gemakkelijk!” betoogt Ester. „Het is vijf over negen.”

„Ik ga niet.” Hessel zegt het bits. „Ik ben toch maar voor de gezelligheid op school.”

„Blijf voor deze keer maar thuis,” zucht Bessien. „Je zult er niets van achterop raken.”

„Dat hindert ook niets,” zegt Hessel onverschillig.

Ester bromt: „Als je niet wilt, mij ook goed!”

Hessel zit alleen in de kamer. Lekker niet naar school. Maar toch. . . . toch is hij niet op zijn gemak. . . . Hij schuift het op het wagentje. Hij is altijd van een ander afhankelijk. Toen Tjalling met hem optrok, merkte hij dat niet zo erg. Maar nu voelt hij zo erg zijn onmacht. Altijd moet iemand hem voorttrekken in zo'n lorrie.

Hè, daar schrikt hij toch van. . . . Eerst was hij dolblij met dat wagentje. . . . en nu toch zeker nog. . . . nou ja. . . . zó kwaad bedoelde hij het niet.

Om twaalf uur komt meester vragen of Hessel misschien ziek is. Zo, zo! Niet ziek, maar te laat! Daar moet meester om lachen. . . . Hij wist niet, dat Hessel zó bang was om te laat te komen. Maar het is ook een heel verbond voor Ester, vindt meester. Flip kan Hessel eigenlijk best even halen en brengen. Hij moet immers dezelfde kant uit. En zodoende krijgt Hessel een nieuwe knecht.

Op een middag, als de klas op het punt staat naar huis te gaan, zegt meester: „Nu heb ik eerst nog iets heel prettigs te vertellen.”

Wat zal dat zijn? Een uitstapje? Vacantie?

„Ik heb een schrijven van de burgemeester ontvangen waarin hij mij mededeelt, dat Prins Hendrik Maandag 3 Juni ons

eiland bezoeken zal. De Prins komt als voorzitter van de Noord- en Zuidhollandse reddingsmaatschappij een inspectie houden. Deze keer geldt het de inspectie van de ijsvlet. De bemanning van de vlet moet in haar kleding en met volle uitrusting een demonstratie voor hem geven. En nu vraagt de burgemeester mij, of het mogelijk is, dat jullie die dag ter ere van de Prins een lied kunnen zingen. Ik heb er met meester Verstelle over gesproken, en deze is al bezig een vers te maken. Ik kan jullie al verklappen, dat het bijna klaar is. Dus luitjes we gaan gauw aan 't leren.

Een paar dagen later begint de eerste repetitie en Zaterdag 1 Juni is de generale. Die wordt vóór het raadhuis gehouden. Daar zal de uitvoering zelf ook plaats hebben. Als ze het een paar keer gezongen hebben is meester er heel goed over te spreken.

„Ik hoop, dat jullie het overmorgen ook zo uit volle borst zullen zingen, en luister goed! Maandagmorgen tien uur arriveert de Prins en dan gaat hij vergezeld van burgemeester en wethouders naar de scheepswerf van Jelle Hakvoort, waar de demonstratie met de ijsvlet zal plaats vinden. En als jullie nu zien, dat het gezelschap aanstalten maakt de werf te verlaten, moeten jullie vliegenvlug hier voor het raadhuis komen. Want na de inspectie komt de Prins met zijn gevolg hierheen en dan zullen wij ons lied zingen. Dus, goed opgelet! Jullie mogen allemaal bij de werf kijken, begrepen?”

„Ja, meester!” brult het hele koor.

Op de bewuste Maandagmorgen zit Hessel met een oranje-strik op zijn borst gespeld, popelend van ongeduld op Tjalling te wachten. Vandaag zal Tjalling net als vroeger hem weer overal mee naar toe nemen. Dat kan nu best omdat

er vandaag niet gebakken wordt. Daar is Tjalling al. Hij is ook met een oranjelint getooid.

„Gaan we meteen maar?” vraagt Hessel.

„Ja, da's goed! We gaan even het dorp door, zeg! Het wemelt van vlaggen.”

En als ze buiten komen, kijkt Hessel er van op, zo feestelijk als het dorp er uit ziet. De mensen dragen allemaal oranje en de meisjes en kleine kinderen hebben een oranje-sjerp om. Wat is het druk in de straten! Er is geen mens naar zee, moet je denken. Het is net een tweede feestdag van Pasen of Pinksteren. De mensen kijken allemaal even vrolijk, de wapperende vlaggen en het mooie weer brengen hen zeker in zo'n feeststemming.

Er is bekend gemaakt, dat de Prins om tien uur zal aankomen. Maar als Hessel om halftien op het havenplein komt, omdat hij niet te laat wilde zijn, staat het daar al zwart van 't volk. Maar nu de mensen Hessel zien aankomen, maken ze ruimte. Hessel moet een goed plaatsje hebben, denken ze. En dat krijgt hij ook. Hij komt helemaal vooraan te staan. Jongkees, de politieagent, die de mensen op een afstand moet houden, doet net of hij niet ziet, dat Hessel met zijn wagentje even over de witte streep staat.

„Wat hebben we hier een fijn plaatsje,” zegt Hessel glunderend. „We kunnen het jacht hier zien binnenkomen, en we kunnen alles op de werf zien gebeuren.”

„We hebben een prachtplaats,” beaamt Tjalling. „Maar zie je dat? Daar komt een groot jacht de haven binnen.”

„Dat is vast van de Prins. Dat zul je zien,” zegt Hessel opgetogen. En jawel, hoor! Als het luxe schip aanlegt, begint het Urker fanfarecorps het Wilhelmus te spelen. De loopplank wordt uitgelegd. Prins Hendrik stapt het eerst aan wal. Dadelijk loopt de burgemeester naar hem toe, maakt

een lichte buiging en groet hem met een handdruk. Hij heet de Prins hartelijk welkom op het eiland. Dan komen de adjudant en de secretaris van de Prins van boord. Allen drukken burgemeester en wethouders de hand.

Dan gaat het hoge gezelschap onder luid hoera geroep naar de scheepswerf van Hakvoort. Hessel en Tjalling turen naar de plaats waar de ijsvlet opgesteld is. De bemanning van de vlet staat geschoeid met grote laarzen, dikke duffelse jassen, grote wollen wanten aan, en met dassen om de oren, ingepakt alsof het minstens twaalf graden vriest.

„Wat zullen ze het warm hebben,” zegt Tjalling. „Ik zou niet graag in hun plaats willen staan.”

„Maar 's winters is het bijna nog te weinig wat ze aan hebben.”

Intussen is het gezelschap op de werf aangekomen. De Prins laat zich alles duidelijk uitleggen, hoe zo'n „bloedreis” met de vlet over ijs en op open water gemaakt wordt. De kapitein van de vlet roept: „Alles klaar? Ienoa, twieoa-hoal em op!”

En dan beginnen de mannen aan de zelen, waarmee ze aan de vlet vastgebonden zijn te trekken. Ze lopen, zonder vooruit te komen.

„Open water!” schreeuwt de kapitein.

In een oogwenk springen alle mannen in de vlet. De twee voorsten gaan voorin de vlet staan, gewapend met pikhaken om de denkbeeldige ijsschotsen op zij te schuiven. De anderen zitten aan de riemen en roeien met de spanen in de lucht.

In stilte zitten de jongens te genieten van wat ze zien.

„Het zal nu wel gauw gebeurd zijn,” zegt Hessel. „We moesten maar naar het raadhuis gaan.”

Dat vindt Tjalling ook.

Ze dringen tussen de mensen door en als ze op het raadhuisplein aankomen staan daar al een paar kinderen. Ook meester Jansma en meester Verstelle komen juist aangelopen.

„Kom jij maar hier, Hessel,” wenkt meester Jansma. „Ik heb een stoel voor je neergezet.”

En terwijl meester hem uit het wagentje tilt zegt hij tegen Tjalling:

„Ga jij maar met het wagentje hier opzij staan.”

Het is net of Tjalling er nu ook bijhoort.

Hessel heeft een ereplaats. Intussen komen alle kinderen aanrennen. En als ze allemaal goed en wel op hun plaats staan komt het gezelschap de hoek om.

Hessel kijkt met belangstelling naar de deftige heren met hun hoge hoeden. De burgemeester is in druk gesprek met Prins Hendrik. Hij vertelt hem zeker, dat de Urker jeugd een lied ter ere van hem zingen zal.

Kijk eens! Daar gaat kleine Marretje Schraal met een opgerold papier, waar een oranjelint omgestrikt is, naar het hoge gezelschap. Zij mag het vers, dat meester Verstelle er in schoonschrift heeft opgeschreven, aan de Prins geven.

Vriendelijk lachend neemt de Prins het vers van het kind, in haar Zondagse Urkerkleding, aan.

„Als 't u belieft, Hoogheid!” zegt ze zacht. En meteen maakt ze rechtsomkeert, en gaat vlug klik-klakkend met haar glimmende muiltjes naar haar plaats.

Meester Jansma telt: „Eén-twee-drie!”

Uit volle borst zingen de kinderen:

Wees welkom prins, in deze stond,
Wees welkom op ons plekje grond,
Wij groeten u in kindertaal
Eenvoudig zonder woordenpraal.

Op deze feestelijke dag
Waait uit ons huisje Hollands vlag
Ter eer van u, o majesteit,
Die ons met uw bezoek verblijdt.

Maar weet u Hoogheid wat ons speelt,
Wij denken dat u het wel weet,
Dat ons prinsesje hier niet kwam,
Het kind uit de Oranjestam.

Wij eindigen met het verzoek,
Herhaal op 't eiland uw bezoek,
Maar neem dan Juliaantje mee,
Dan is de Urkerjeugd tevreê.

Onder het zingen heeft Hessel zijn ogen bijna niet van de Prins afgehad. Hij merkte best, dat de Prins het aardig vond.

Nee maar! Is dat even wat! Meester Jansma moet bij de Prins komen. Prins Hendrik bedankt hem, maar . . . wat zou hij nog meer met hem te bepraten hebben? Eindelijk is het gesprek uit en meester gaat weer terug naar de kinderen. En dan? Wat is dat nou? Komt Prins Hendrik op Hessel af. Hessel krijgt een kleur als vuur. 't Is of de vlammen uit zijn wangen zullen slaan. Vlak vóór hem staat Prins Hendrik. En hoort hij dat goed?

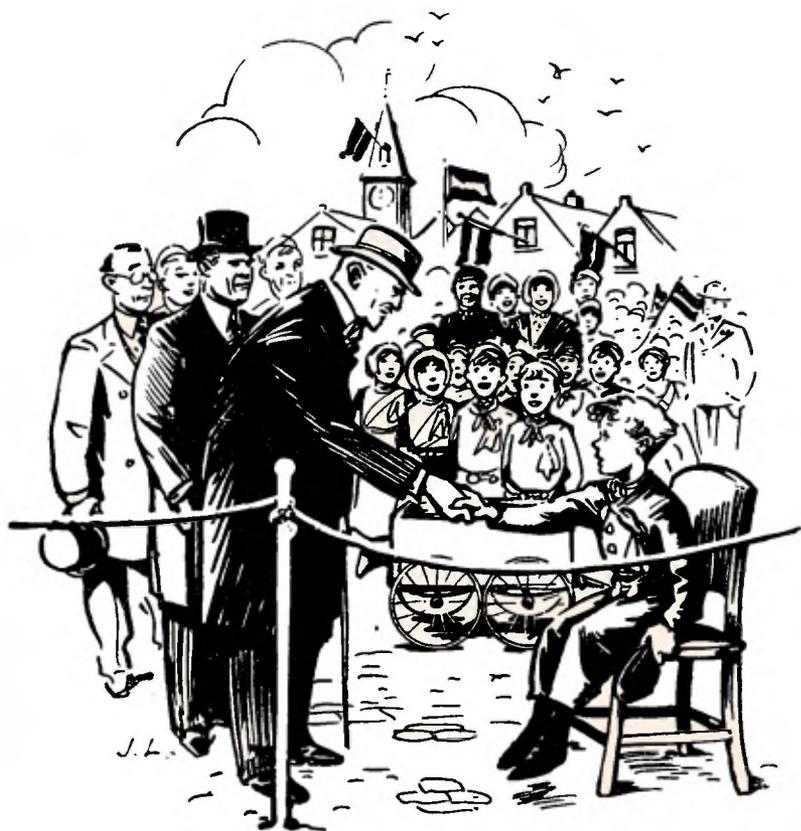
„Hoe heet jij ventje?” vraagt de Prins.

„Hessel van Urk, Hoogheid!”

„Wat mankeren je benen?”

„Ik heb kinderverlamming gehad, Hoogheid!” Hessels stem beeft. „Nu kan ik niet meer lopen.”

„En hoe ben je dan hier gekomen?” vraagt de Prins.

„Ik word getrokken in een wagentje. Daar staat het!”

De Prins kijkt in de richting waarin Hessel wenkt.

„Je moet dus altijd de hulp van anderen inroepen. Dat lijkt me nogal lastig.”

Hessel knikt.

„Zou je niet liever een wagentje willen hebben, dat je zelf kunt voortbewegen?”

„Heel graag, Hoogheid. Maar mijn toate, eh . . . vader bedoel ik, kan dat niet betalen.”

„Dan krijg je er één van mij.”

„Dank u wel, Hoogheid!” zegt Hessel verbouwereerd. Hij is helemaal in de war en begrijpt het eigenlijk nog maar half. Zou dat kunnen, dat de Prins hem een wagentje zou geven? Hij droomt toch zeker niet! Nee, hij is klaar wakker. Het is waar. Hij krijgt een wagentje waar hij zelf mee rijden kan.

De Prins loopt langs de kinderen, wuift hen vriendelijk toe en gaat dan met het gezelschap het raadhuis binnen.

Nu gaan de kinderen naar huis. Maar Hessel is omringd door nieuwsgierigen.

„Wat zei de Prins tegen je?”

„Dat ik een wagentje van hem krijg.” Hessel jubelt het uit. Zijn handen trillen van blijdschap. Geen wonder zeg! Het zal je overkomen, dat Prins Hendrik heel gemoedelijk een praatje met je maakt. En je nog zo'n groot cadeau belooft ook. Wie zou dan niet van de kook raken!

Als Hessel thuiskomt, moet hij alles, wat de Prins gevraagd en wat hijzelf geantwoord heeft, herhalen. Bessien is er ook al door in de war. . . . Ze lacht en huilt tegelijk. „Wat is de Here toch goed voor je! Zie je wel. . . . God vergeet jou niet. . . . Net als Jozef. . . . God vergeet zijn kinderen niet. . . . nooit!”

Hessel knikt. . . .

De eerste dagen praat iedereen op Urk over Hessel. Ieder heeft het over het mooie wagentje dat zal komen. Hessel duurt het wachten erg lang. Uiterst traag verlopen twee, drie weken. . . . maar dan, komt er Woensdagmorgens een deftige mijnheer met de boot mee. Hij heeft een fonkelnieuw wagentje bij zich. Jelle Kroon, een dekknecht van de boot, moet het voor hem rijden. Mijnheer moet bij Hessel van Urk zijn.

„Hier woont hij,” wijst Jelle aan, en hij opent de deur en roept:

„Ben je er in, Hessel?”

„Ja, dat is ie,” zegt Bessien. „Wat moet je van hem?”

„Hier is het wagentje van de Prins.”

„Och heden. Hessel kom gauw.”

Hessel schuifelt over de grond. In de gang roept hij: „Help me even, Jelle.”

Deze pakt Hessel met zijn sterke knuisten beet en zet hem op zijn rug.

„Dag mijnheer,” groet Hessel.

„Zo Hessel,” zegt de mijnheer vrolijk. „Hier is het beloofde wagentje. Wat zeg je er van?”

„Prachtig, prachtig!” De tranen springen Hessel in de ogen.

Wat is hij nu kinderachtig. Hij kijkt naar het mooie karretje. Hij weet niet waar hij het eerst naar zal kijken. Wat een prachtig glimmende nikkelen stangen. . . . een fijne bel er op. . . . gitzwart gelakt, en afgezet met rood-gele biezen. . . . wat een fijne gummibanden. . . .

„Wil je je wagentje eens proberen,” vraagt de mijnheer. „Ik zal je leren hoe je de stangen moet bewegen, en hoe je er mee moet sturen. Wil je dat wel?”

„Dolgraag, mijnheer!” zegt Hessel glunder.

„Wilt u hem even op het bankje zetten?”

„Zeker, mijnheer!” En bom! Daar zit Hessel in zijn fonkelnieuwe fietswagen.

„Kijk eens,” legt mijnheer uit. „Met deze stangen moet je beurtelings regelmatig op en neer zwaaien, en dan ga je vooruit, zie je wel. Je kunt er ook mee sturen. Juist, zó links, en zó rechts. En vlak bij je rechterhand zit de rem. Knijp er maar in. Dan staat het wagentje stil.”

Dat doet Hessel, en rang, stil staat ie!

„Het is helemaal niet moeilijk,” zegt Hessel.

„Dat valt best mee, hè?” zegt mijnheer. „Nu maar weer verder. Op-neer, op-neer,” telt hij. „Goed zo! Steeds regelmatig zwaaien. Het gaat best. Nu de hoek om. Prachtig gedaan.”

Hessel kijkt vergenoegd naar mijnheer. „Wat gaat het fijn!”

„Je kunt er ook mee achteruit rijden,” onderwijst mijnheer.

„Probeer dat ook eens. Voorzichtig aan maar.”

Zo, dat kan Hessel ook al weer. Dan gaan ze maar terug naar huis.

In het hofje staan Bessien en Ester te kijken.

„Wat kan ie het al goed,” zegt Bessien trots.

„Nou,” bevestigt Ester lachend. „Hij zit te zwaaien, of hij het al jaren doet.”

Met een flink gangetje rijdt Hessel langs zijn huis en de deftige mijnheer moet om hem bij te houden, er hard naast lopen.

„Niet zo hard, ik kan je niet meer bijhouden,” tempert hij hijgend.

„Stop nu maar. We gaan weer terug. Je kan het al, hoor.” Intussen zijn veel mensen buiten gekomen. Dat grote wonder moeten ze met eigen ogen aanschouwen. 't Is een mirakel, zo'n mooi wagentje als dat is. En Hessel zit zo trots te kijken, als een overwinnend kampvechter, die voor de keizer een ererondje door de arena rijdt.

Ja, ja. . . . dat hadden de mensen niet gedacht, dat Hessel zo'n wagentje zou krijgen. . . . Hoor eens, wat een fijne bel er op zit. Ring, ring ring. 't Lijkt wel een zilveren klank. „Nu maar naar huis, Hessel. Je krijgt van mij je rijbewijs, hoor,” zegt mijnheer lachend.

Jelle Kroon staat nog steeds naar Hessels eerste rit te kijken.

„'t Is best gegaan, Hessel,” prijst Jelle. „Moet je weer in huis? Kom op dan maar.”

Mijnheer moet ook even in de kamer komen. Bessien is er een tikje zenuwachtig van, nu er zo'n deftige mijnheer onder haar dak is. Hij vertelt haar, dat hij de adjudant van de Prins is.

„Kan ik mijnheer misschien dienen met een kop koffie,” vraagt Bessien.

„Nee, ik dank u wel, ik moet weer dadelijk met de boot terug.”

Bessien vraagt of mijnheer vooral de Prins vriendelijk wil bedanken. Dat zal hij doen, en hij vertelt, dat de Prins bepaald heeft, dat de wagen eens per jaar voor zijn rekening naar de fabriek gestuurd moet worden om nagezien te worden. Dan neemt mijnheer afscheid en wenst Hessel veel plezier en genoegen met zijn wagentje.

Die Woensdagmiddag is voor Hessel een triumpf. Niet naar school. De hele middag maar door het dorp rijden. Iedereen wil zijn wagentje eens van dichtbij zien en iedereen is blij met hem.

Donderdagmorgens gaat Hessel zelf in zijn wagentje naar school. De tweede deur gaat ook open, nu kan Hessel zo de gang inrijden, en meester draagt hem even in de klas.

Terwijl de klas zit te rekenen zegt meester fluisterend tegen Hessel: „Je moest zelf een brief aan Prins Hendrik schrijven en hem vriendelijk bedanken voor de mooie fietswagen.”

„Ja, dat zal ik doen, meester. Maar wilt u me er bij helpen?”

„Natuurlijk, jongen.”

Dan stelt meester de brief op en Hessel schrijft hem heel netjes over.

Ja, daar mag geen fout inzitten.

's Middags brengt Hessel de brief zelf op de post.

HOOFDSTUK IX

Toekomstplannen

Hessel staat met zijn fonkelnieuw wagentje op het havenplein te wachten. Te wachten, tot vader met de botter aankomen zal. En na een half uurtje zeilt de U.K. 87 de haven binnen. En als de botter goed en wel vast gemaakt is, springen de drie mannen haastig van boord en gaan in een kring om Hessels wagen staan. Ze bewonderen het glinsterende karretje. En nu zal Hessel zijn rijkunst eens vertonen. Wat kan die jongen er vlug mee overweg! Hij zwenkt er mee naar links en rechts. Rijdt achteruit en komt dan met een flinke vaart op Geert aanrijden. Het lijkt er op, of hij Geert van de sokken zal rijden. Geert maakt een angstige sprong opzij, die helemaal niet nodig was geweest.

„Ik zal je niet omver rijden, hoor,” lacht Hessel.

„Je bent er fijn mee klaar, jongen,” zegt vader. „Wacht je op ons? Dan gaan we met elkaar naar huis.”

Jonge, ja. Daar is hij juist voor gekomen.

„Geef mij het zoodje vis maar, Tunes,” zegt Hessel trots.

„Hier op het voetenbankje kan het mooi liggen.”

Vader loopt naast hem. . . . ze gaan net als een paar jaar geleden naar huis. . . . en vandaag heeft Hessel weer iets aan vader te vertellen, maar hij zegt er nu nog niets van. Aanstands, „na de kost”, als ze gezellig met elkaar aan tafel zitten te praten, zal hij vertellen, welk plan hij uitgebroed heeft. . . . het is zomaar opeens bij hem opgekomen. . . . en hoe langer hij er over dacht, hoe vaster vorm het voor hem aannam. . . . maar. . . . toate moet het goedvinden. . . .

en Hessel gelooft, dat toate er niets op tegen zal hebben. . . .
Aanstonds weet hij het zeker. . . .

Intussen zijn ze bij het huis gekomen. Het wagentje rijdt Hessel voor het raam in het hofje en op de rug van Tunes gaat hij mee naar binnen.

Na het eten, als vader gelezen en gedankt heeft, zegt Hessel: „Toate.”

„Ja, Hessel.”

„U zei zonet: Nu kan je jezelf redden, en dat is ook zo. . . . daarom heb ik wat bedacht. . . .” Hessel gaat niet verder. Daarom vraagt vader: „Wat heb je bedacht?”

„Ik wil van school. . . . ik ga een winkel beginnen.”

„Hoe kom je daarbij?”

„Ik heb er al een paar dagen over nagedacht. . . . ik wil gaan venten met sigaren, tabak, pijpen, koffie en thee, goud en zilver. . . .”

„Wel ja,” lacht vader. „Dat is niet zo gek. Goud en zilver, daar is veel mee te verdienen.”

„Ik ga venten,” zegt Hessel nog eens ernstig. „Ik heb mijn wagentje eens goed bekeken, en heb gezien, dat er een bakje aangemaakt kan worden, waarop ik mijn koopwaar kan leggen.”

„Hij heeft alles al goed voor elkaar,” zegt Tunes.

Bessien luistert maar. . . . Hessel is nog jong. Het is wel iets voor hem. . . . hij kan toch niet altijd op school blijven. . . . en klanten zal hij genoeg krijgen. . . . dat heeft Hessel wel goed bekeken. . . .

„Nou, jongen, als je er zin in hebt, vind ik het ook wel best,” stemt vader in. „Maar we zullen er eerst met meester Jansma over praten, want hij heeft zich steeds ingespannen om je vooruit te helpen. En nu er zo'n plotselinge verandering op til is, zou het helemaal niet aardig zijn, als je zomaar

zonder meer van school zou gaan. We moesten vanmiddag samen naar hem toe gaan en hem alles vertellen.”

„Best, toate.” Hessel is in de wolken. Meester zal er van ophoren. . . . En meester Jansma hoort er werkelijk van op. Hij vindt het een ongedachte oplossing; want hij weet bij ondervinding, dat Hessel veel te ongedurig is, om dag in dag uit op een kantoorkruk te zitten. Wie had ooit kunnen denken, dat alles zo zou lopen. . . . „Wat is het wonderlijk gegaan, hè Hessel?” zegt meester ernstig. „Jouw toekomst hebben we vaak met bezorgdheid tegemoet gezien. En we meenden er goed aan te doen, je een haam aan te meten, waarin je nooit zou passen. . . . we hebben het zo nooit kunnen voorzien. . . . Ik moet opeens denken, aan dat wat er in Spreuken staat: De mens loopt zijn weg, maar God bestuurt zijn gangen. . . . Dit komt bij jou wel heel bijzonder tot zijn recht. . . .”

Hessel is het met meester eens, en Van Urk knikt instemmend. De stoere visserman kan dat niet zo onder woorden brengen als meester, maar zó is het en niet anders.

Bij het afscheid bedankt Hessel meester hartelijk, voor alles wat hij voor hem gedaan heeft. „Niets te danken,” vindt meester. En als Hessel ooit zijn raad nodig heeft, staat meesters deur altijd voor hem open.

„Maar luister eens, Hessel,” zegt meester, of hem net iets in de gedachten schiet. „Heb je al klanten?”

„Nog niet, meester.”

„Mag ik dan je eerste klant worden?”

„Als 't u belijft, meester!”

„Dan lever jij mijn sigaren en tabak, en ik zal mijn vrouw zeggen, dat ze koffie en thee ook van jou koopt.”

„Het staat er al goed voor, jongen,” zegt vader. En dan tot meester:

„Ik bof er bij, meester, ik krijg mijn tabak en sigaren voor inkoopsprijs.”

„Niks hoor, meester. Ik moet geld verdienen.”

„Wat je gelijk hebt, Hessel.”

Vrolijk gestemd gaan ze naar huis.

Bessien is alleen in de kamer, Ester is met Marretje Weerstand het Top om en Tunes is naar de barbier.

Met zijn drietjes zitten ze te fantaseren over Hessels toekomst. Nu is hij van school. . . . een wereld vol idealen ligt voor Hessel open.

INHOUD

	Blz.
I. Op de robbenvangst	7
II. Op zoek naar de robbenjagers	24
III. Toate komt thuis!	34
IV. Een week het zeegat uit	42
V. Van Den Helder naar Enkhuizen sporen is nog niet zo gemakkelijk	54
VI. Hessel wordt ziek	63
VII. Veranderingen	81
VIII. Dàt is een verrassing	90
IX. Toekomstplannen	105